

vergadering **27**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 15 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stijn Bex, Ann De Martelaer, Johan Danen, Meyrem Almaci, Staf Aerts en An Moerenhout over de oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn – 1627 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Veerle Geerinckx aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afnemend aantal afgestudeerden dat start in de zorgsector	8
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over Engelstalige bachelors en masters in het hoger onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het belang van Nederlandstalige masters burgerlijk ingenieur	
ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vraag van de universiteiten naar meer Engelstalige masteropleidingen	
ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over Engelstalige bachelors en masters in het hoger onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tegengaan van de verengelsing van het hoger onderwijs	13
ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het geplande containerdorp voor asielzoekers in het Hellebos in Kampenhout	23
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de definitieve keuze van een tracé voor Ventiluz	
ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de beslissing over het Ventiluzdossier	
ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Ventiluzdossier	27

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de negatieve ratingvooruitzichten van kredietbeoordelaar Fitch voor de Belgische overheidsfinanciën en de mogelijke impact hiervan op Vlaanderen	34
ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het uniform Vlaams kotlabel	
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invoering van een label voor studentenkoten	38
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Thijs Verbeurgt, Conner Rousseau, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove over de aangekondigde verzelfstandiging van de winkels van Delhaize en het respect voor het personeel en het sociaal overleg – 1630 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	44
ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de internationale dag tegen racisme en discriminatie en het invoeren van praktijktesten voor de woningmarkt	44
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bereikte stikstofakkoord	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het stikstofakkoord van 10 maart 2023	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het stikstofakkoord van de Vlaamse Regering	49
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters) – 1511 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	57 57
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling – 1547 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	57 58

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit – 1564 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over de gevolgen van ruimtelijke uitvoeringsplannen op basis van onbetrouwbare gewestplannen – 1603 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	58
ONTWERP VAN REGLEMENT VAN INTERNE ORDE VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN HET VLAAMS MENSENRECHTENINSTITUUT Stemming	59
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stijn Bex, Ann De Martelaer, Johan Danen, Meyrem Almaci, Staf Aerts en An Moerenhout over de oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn – 1627 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	59
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Thijs Verbeurgt, Conner Rousseau, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove over de aangekondigde verzelfstandiging van de winkels van Delhaize en het respect voor het personeel en het sociaal overleg – 1630 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	61
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	62
MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	62
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters) – 1511 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling – 1547 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	69

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit – 1564 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	69
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	72
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	72

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Filip Dewinter**

– De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Robrecht Bothuyne, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Kurt Vanryckeghem: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Liesbeth Homans, Chris Steenwegen, Bart Tommelein: familieverplichtingen;

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, Celia Groothedde, Ilse Malfroot, An Moerenhout, Stefaan Sintobin, Orry Van de Wauwer: gezondheidsredenen.

MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 97 van het reglement zouden wij graag een motie indienen om de oprichting te vragen van een onderzoekscommissie naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg.

De voorzitter: Ik wijs u erop dat de motie vandaag op de agenda geplaatst kan worden en besproken kan worden, maar dat de stemming over een dergelijke motie voor het oprichten van een onderzoekscommissie pas na verloop van 48 uur na de indiening ervan kan plaatsvinden. De stemming zal dus sowieso pas volgende week kunnen plaatsvinden.

We zullen ons straks uitspreken over dit voorstel tot aanvulling van de agenda.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stijn Bex, Ann De Martelaer, Johan Danen, Meyrem Almaci, Staf Aerts en An Moerenhout over de oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn – 1627 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag bij hoogdringendheid een voorstel van resolutie over de

oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn op de agenda willen zetten.

De voorzitter: We voegen dit voorstel tot spoedbehandeling toe aan de agenda en we zullen te gepasten tijde over de hoogdringendheid stemmen.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Veerle Geerinckx aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afnemend aantal afgestudeerden dat start in de zorgsector

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Minister, uit analyse van Acerta blijkt dat er een lagere instroom merkbaar is bij min 35-jarigen die starten in de zorg. Daartegenover staat natuurlijk wel dat het aantal oudere instromers toch wel stijgt. Volgens Acerta duidt dit op het succes van de zijinstroom. Nu, elk paar handen en hart dat zich inzet voor de zorg, is uiteraard vooruitgang, want de toekomst toont aan dat de vergrijzing ook het personeel zal treffen, boven op het toenemend aantal ouderen en ouder wordende personen met een handicap, die hulp en ondersteuning nodig zullen hebben.

We zitten nu in de Week van de Zorg. Het moment om onze mensen een hart onder de riem te steken, is vandaag uiteraard zeker daar. En volgens de laatste cijfers stijgen de inschrijvingen in de zorgopleidingen wel opnieuw. U hebt daarbij, naar aanleiding van de Week van de Zorg, de jongeren nogmaals opgeroepen en aangemoedigd om te kiezen voor een job in de zorg.

Maar waarom kiest iemand voor de zorg? Dat is niet om lijstjes af te vinken en papier in te vullen. Het regeerakkoord was daar duidelijk in: dat zegt dat we volop zullen inzetten op een grondige verlaging van administratieve taken bij zorgpersoneel. Hierrond zouden de agentschappen halfjaarlijks concrete voorstellen doen en daarnaast moeten we ook werk maken van een doorgedreven taakomschrijving voor die zorgberoepen.

Mijn vraag daarom, minister: hoever staat u met de uitvoering van het regeerakkoord om administratieve lasten bij het zorgpersoneel maximaal te verlagen, zodat er opnieuw tijd en ruimte is voor de echte zorgtaken, en ook jongeren de moed zullen hebben om in te stappen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag.

Het is deze week inderdaad de Week van de Zorg en ik heb die afgetrapt in Inkendaal, een prachtig revalidatieziekenhuis waar studente Sarah was, iemand die al in de zorg werkt, collega's. Ze werkt in de huisapotheek en is nu de opleiding verpleegkunde aan het volgen, omdat ze zegt, en ik citeer haar: "Aan iedereen die twijfelt, zou ik zeggen: doe het gewoon. Het geeft je zoveel voldoening. Je ziet de vreugde op iemand zijn gezicht door jouw klein gebaar." Mooie woorden, denk ik, van een jongedame die het engagement wil opnemen. En zo zijn er nog veel in Vlaanderen.

Maar, collega, u hebt een punt: de papieren tijger is ook in onze zorg alomtegenwoordig. We hebben een gezamenlijk engagement genomen om daar iets aan te doen. En het is de verantwoordelijkheid van iedereen, de federale overheid op de

eerste plaats. U weet dat de zorgberoepen gereguleerd zijn. Daar kan heel wat versoepeling in komen. Ook wij, vanuit Vlaanderen, kunnen iets doen.

Ik geef een aantal voorbeelden.

We zijn het digitaal zorg- en ondersteuningsplan aan het maken, zodat de verschillende zorgaanbieders veel beter informatie kunnen uitwisselen met elkaar. Ze zullen heel wat minder papierlast hebben doordat alles digitaal beschikbaar is. Er is ook het Kwaliteitsdecreet. Dat is al twee keer via de Vlaamse Regering gegaan en komt naar het parlement. Dat Kwaliteitsdecreet zal veel meer de nadruk leggen op het bereiken van doelen, de outcome, in plaats van de afvinkcultuur. Daar moeten we echt wel vanaf, zeggen dat je een streepje hebt gezet en dat alles in orde is. U hebt daar ook zelf naar verwezen.

Ik vind ook dat er een bijzondere verantwoordelijkheid rust bij onze koepels en de voorzieningen. Vaak worden papieren regels in het leven geroepen die wij helemaal niet opleggen, die ook niet van het federale niveau komen, maar die men om allerlei redenen doet. Vandaar mijn aandacht voor de oproep 'Innovatieve arbeidsorganisatie', die er is gekomen in het kader van 'Vlaamse Veerkracht'. Daar vragen we om op een nieuwe manier de manier waarop je zorg installeert te bekijken. Dat betekent ook, collega, minder papier en meer handen en mensen die effectief taken op zich kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Het is goed dat u zich inzet voor de verlaging van de administratieve last en voor het opnemen van de taken die wij in Vlaanderen kunnen opnemen. U haalt het aan en u hebt het in de plenaire vergadering al gezegd in februari: u wilt zo spoedig mogelijk de Wet op de Uitoefening van de Gezondheidszorgberoepen (WUG) aangepast zien. Dat is waar het schoentje knelt. U riep uw federale collega's ook op om de handen in elkaar te slaan, om tot oplossingen te komen voor de uitdagingen waar de zorgsector voor staat. Minister, vandaar mijn bijkomende vraag. Hoe staat het daarmee? Hebt u reeds contact gehad met uw federale collega Vandenbroucke om de aanpassing van de WUG in te zetten?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, de studie van Acerta bevat ook goed nieuws. Het aantal zijinstromers in de zorgberoepen stijgt. Dat is heel mooi, maar we moeten natuurlijk zeer goed in het oog houden dat het niet zo zal zijn, zoals blijkt in het onderwijs, dat een aantal zijinstromers ook zeer snel uitstromers worden. We zullen daar de nodige aandacht voor moeten hebben.

De bekommernis over het aantal afgestudeerden dat ervoor kiest om in de zorg te werken is terecht. Na de stijging van het aantal studenten die begonnen in de zorg, die we in de coronaperiode hebben gekend, was er bij aanvang van dit schooljaar een daling van het aantal studenten dat voor een zorgberoep koos, ondanks het feit dat er een stijgend aantal inschrijvingen was in onze hogescholen.

Minister, het imago van werken in de zorg is erg zorgwekkend, om het zo te zeggen. De cijfers bewijzen het. Daarom is het nodig dat we een goed beeld krijgen van het waarom daarvan. Naast het verzamelen van cijfers over in- en uitstroom, moeten we dringend in detail de redenen kennen waarom mensen die in eerste instantie kiezen om te werken in de zorg, of om studies aan te vatten in die richting, deze zorg na enige tijd de rug toekeren. Nu moeten we altijd afgaan op studies van derden, zoals hier van Acerta. Ik roep u op om eindelijk zelf eens

werk te maken vanuit de overheid om een grote bevraging op te zetten, om dan een doelgericht beleid te kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, ontzettend veel mensen doen elke dag opnieuw heel mooi werk in de zorgsector. We weten dat de druk groot is en dat er tekorten zijn en dat we allemaal moeite moeten doen om te werken aan de beeldvorming over het mooie werk dat er in de zorgsector wordt geleverd, om mensen warm te maken om er te gaan werken. Dan heb ik het over zijinstromers, maar natuurlijk ook over jongeren, over studenten, opdat ze zouden kiezen voor een job in de zorg.

Minister, niet lang geleden werd daarover een campagne gelanceerd: 'Career'. Daar is een heel mooie website aan verbonden. Ik vraag me af of hij voldoende bekend is en of de mensen daar goed hun weg naartoe vinden. Daar staan heel mooi verschillende mogelijkheden opgesomd. Maar je moet ze natuurlijk vinden. Minister, zijn er cijfers over de manier waarop mensen hun weg vinden naar die website? Hoe kan de bekendheid van die website nog worden vergroot?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Verpleegkundige en zorgkundige zijn natuurlijk knelpuntberoepen. Daarom had deze overheid, en ook de zorgsector zelf, de ambitie om in te zetten op zijinstromers. Het is dus zeer mooi om te zien dat het aantal zijinstromers ook effectief stijgt.

Het is zeker zo dat we de beeldvorming positief moeten maken. Dat horen we ook op het terrein. Anderzijds is ook taakuitzuivering iets waar we aandacht voor moeten hebben. Ik zie nog altijd verpleegkundigen plateaus rondragen, of andere zaken doen waarvoor ze eigenlijk niet opgeleid zijn. Dat zijn puur logistieke taken, en die kunnen dus door logistiek medewerkers uitgevoerd worden. Ik denk dat, als we mensen weer de taken geven waarvoor ze effectief opgeleid zijn, ze weer meer tijd kunnen steken in hun bewoners, hun patiënten. Dat zal absoluut een voordeel zijn.

We hebben op dit moment 14.000 mensen die een diploma hebben om in de zorg te werken, maar die daar momenteel niet actief zijn. Mijn vraag is: hoe wilt u die mensen terug naar de zorg lokken?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is de Week van de Zorg, dus ik snap de timing om het debat daarover nu opnieuw te organiseren. Dat was niet uw keuze, het is een goede keuze van de collega, maar het frustrereert me wel. We zijn al vier jaar bezig met ditzelfde debat, om na vier jaar vast te stellen dat er geen enkele beterschap is. Ik hoor u graag spreken over de zijinstromers, maar de vraag was waarom pas afgestudeerden die, ondanks de beeldvorming die er eventueel is over de job, ervoor gekozen hebben om daarin opgeleid te worden, niet de stap zetten naar het werkveld. Minister, het fundamentele antwoord is: die mensen worden onderbetaald en hebben een enorme werkdruk, en de flexibiliteit die van hen gevraagd wordt is niet te verdedigen. Zij moeten dus werken in omstandigheden waarin ze het niet meer zien zitten. Daardoor sluiten rusthuizen vandaag bepaalde afdelingen af, omdat er geen personeel is, en zijn er ziekenhuizen die qua aanbod in de problemen komen.

Hoelang gaan we nog cirkeltjes draaien, en iedere keer opnieuw de analyse maken van het probleem? Wanneer komen we tot echte oplossingen? Wij reiken

u een aantal paden aan. We hopen dat er eindelijk stappen gezet worden.
(Applaus bij Groen)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, collega's, het is heel duidelijk dat er een aantal heel grote uitdagingen zijn in onze zorgsector. Het vinden van voldoende personeel in de zorg is daarvan wellicht de grootste. Dat is een uitdaging waarmee we nog jaren te kampen zullen hebben, op alle niveaus, zowel op het federale, het Vlaamse als op het lokale niveau. Het is een uitdaging die we samen moeten aanpakken.

Dat er minder instroom is bij beginnende studenten is iets wat ons zorgen moet baren. Het is anderzijds een goede zaak dat er meer zijinstromers zijn. Waar ik me echter het meest zorgen over maak is het aantal uitstromers uit de zorg. Dat is echt schrikwekkend. Dat wil zeggen dat mensen die al in de zorgsector zaten, en die we daar heel erg nodig hebben, toch de zorgsector weer verlaten. Dat heeft alles te maken met de werkdruk in de zorgsector, en met de arbeidsvoorwaarden en het feit dat mensen in een krappe arbeidsmarkt eraan denken om ergens anders een betere job te kunnen vinden. Dat moeten we absoluut tegengaan.

Minister, we hebben al het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6) gehad. Wat zijn bijkomende zaken die ervoor kunnen zorgen dat mensen naar de zorgsector willen komen, maar vooral ook dat ze daar willen blijven werken? Daar hebben we absoluut nood aan. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik wil toch een kleine nuance aanbrengen. De vraag van collega Geerinckx ging over de papieren tijger. Ik weet dat sommigen de vraag willen 'reframen', maar ik heb goed geluisterd wat de vraag was, en ik heb ook op die vraag geantwoord.

U had een aanvullende vraag over de WUG-wet, collega Geerinckx. Daarover lopen de gesprekken. Als ik de connectie maak met wat collega Saeys zei, dan zou het zeer goed zijn voor mij, en ik denk ook voor het welbevinden van het personeel, als we iets minder rigide zouden worden in het bepalen van wie wat wanneer mag doen. Ik kan dat zelf niet zo goed bepalen, dat zit vast in de WUG-wet. Ik ben dus vragende, smekende, roepende partij om daar wat souplesse in te voorzien. Ik hoop dat al degenen die nu vandaag kritiek hebben op mij, er ook in het andere parlement heel hard voor ijveren om die souplesse te krijgen.
(Applaus bij de meerderheid)

Ten tweede ben ik ook benieuwd naar een objectieve analyse over wat nu eigenlijk de redenen zijn waarom mensen de sector verlaten. Collega De Reuse, u vraagt naar een onderzoek. U wordt – het gebeurt niet vaak, geniet van uw moment – op uw wenken bediend want binnen het VIA 6 is ook afgesproken dat dat onderzoek zal gebeuren, naar de omvang van de uitstroom, de redenen voor de uitstroom, de redenen waarom mensen wel blijven en ook de interne stromen. Maar je hebt ook in een organisatie mensen die van job willen veranderen. Hoe is de job-mobiliteit? Wat zijn de hinderpalen daar? Het onderzoek is bevolen in het kader van het VIA 6. Dat is belangrijk om te melden, ook dat we dat daar ook willen bekijken omdat zowel vakbonden als werkgevers dat een belangrijk iets vinden.

Collega's, wat betreft het imago van de sector, daar kunnen we met z'n allen werk van maken. We mogen absoluut niet blind zijn voor de problemen die er zijn, maar in dat kader is het wel goed dat we de campagne Career opgezet hebben.

Collega Schryvers, u vroeg of dat voldoende bekend is. Voor mij is het belangrijkste van de campagne niet dat iedereen opnieuw naar een nieuwe website gaat, maar wel dat alle werkgevers en alle vakbonden dezelfde taal spreken, hetzelfde beeld en hetzelfde logo gebruiken en dus ook dezelfde verwijzingen doen naar plaatsen waar mensen terecht kunnen met informatie over opleidingen die ze kunnen volgen. Voor mij is dat superbelangrijk. Ik probeer dat ook zeer sterk in beeld te brengen.

Collega Vaneekhout, ik ben niet ongevoelig voor wat u zegt. Het klopt inderdaad dat het zorgwekkend blijft en de arbeidsdruk wordt natuurlijk groter als er te weinig mensen zijn. Het is een beetje een cirkel waar we in zitten. Als je meer mensen hebt, dan wordt de druk ook minder.

U verwijst naar de lonen. Dat is voor mij een moeilijke. We hebben het VIA 6 gehad, collega Anaf verwees er ook naar. Dat is onderhandelingsmaterie tussen vakbonden en werkgevers. Binnen het VIA 6 is een half miljard euro vrijgemaakt, net om die lonen ook een stuk te verbeteren. Ik erken absoluut dat er ook een VIA 7 nodig zal zijn, maar dit is ook materie van de onderhandelingen. Voor mij is het ook interessant om te weten of het het loon is of zijn het bijvoorbeeld de verknipte uurroosters, 's morgens, dan een beetje thuis en dan weer 's avonds?

Collega's, zo kom ik bij de verantwoordelijkheid van de voorzieningen zelf om daarrond ook goede maatregelen te nemen. Collega Saeys had het erover dat je 's morgens verpleegkundigen ook nog met de kar ziet rondrijden. Sorry, maar wij hebben voldoende instrumenten voorzien om bijvoorbeeld logistieke medewerkers in te zetten, maar ik kan niet verplichten – en ik wil dat ook niet – dat een voorziening daar een beroep op doet. Ik vraag wel dat voorzieningen creatief zijn om andere expertises binnen te halen en zo inderdaad de werkdruk voor de mensen die echte zorgtaken uitvoeren een stukje te verminderen. Ik ben bereid om daar nog meer souplesse in te zoeken, we hebben dat al een stukje gedaan. De federale overheid moet ook haar verantwoordelijkheid nemen.

Maar jullie hebben met z'n allen een punt. We moeten goed kijken naar de oorzaken. We zitten inderdaad in een arbeidsmarkt die in brand staat, waar gevochten wordt voor elke functie. Er zijn ook heel veel kapers op de kust om mensen die een zorgdiploma hebben aan te trekken. Het zijn meestal ook zorgzame mensen, mensen die in andere functies ook goed kunnen renderen. Dat is ook de reden waarom ik nu ook al een overleg gehad heb met de sociale partners om te kijken wat we nu nog extra kunnen doen de komende periode.

Maar collega's, ik wil nog eens hoopvol afsluiten. Ik heb u al de verklaring meegegeven van Sara De Baerdemaker die in de zorg zit, nog heel jong is, verpleegkundige wil worden in de sector, ook heel positief was over hoe ze elke dag het verschil maakt. Ik verwijs ook naar het slot van het onderzoek van Acerta – sommigen hebben het ook al gedaan – waarin ze gezegd hebben dat wat de Vlaamse overheid gedaan heeft rond de zijinstroom optimaal scoort. Dat rendeert. Dat zijn dus positieve signalen waar we ook mee aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Minister, dank u wel voor de antwoorden. Collega's, dank u wel. Het is duidelijk: het is dweilen met de kraan open en het is ook een beetje twee over twaalf. Ik wil toch nog eens benadrukken: dank dat u de gesprekken al opgestart hebt voor de aanpassing van de WUG-wet. Waarom is het twee over twaalf? Het is toch wel dringend dat we alle actoren ervan doordringen. Dat is inderdaad over alle parlementen heen. We kijken opnieuw ook naar daar om die hulp snel te brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over Engelstalige bachelors en masters in het hoger onderwijs

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het belang van Nederlandstalige masters burgerlijk ingenieur

ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vraag van de universiteiten naar meer Engelstalige masteropleidingen

ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over Engelstalige bachelors en masters in het hoger onderwijs

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tegengaan van de verengelsing van het hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, vandaag is het zo dat als een Vlaamse universiteit een Engelstalige opleiding wil organiseren, ze dat ook moet doen in het Nederlands. Er moeten dus steeds parallel opleidingen aanwezig zijn in het Nederlands en in het Engels. Weet u trouwens hoeveel studenten er de voorbije jaren aan de UGent of de VUB studeerden in de Nederlandstalige masteropleiding ingenieurswetenschappen? Een handvol. Vele honderden volgden de Engelstalige masteropleiding.

Daarom was het ook niet onlogisch dat de universiteiten de vraag stelden of zij die Engelstalige masteropleidingen ingenieurswetenschappen niet enkel in het Engels zouden kunnen aanbieden. U wees die vraag af. Dat staat niet alleen haaks op de maatschappelijke realiteit, maar ook op de vraag van de universiteiten, van de rectoren, van de kmo's, van onze grote bedrijven, maar ook van de sectororganisaties en de werkgeversorganisaties – noem ze maar op: Voka, essenscia, het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO).

Zelfs de studentenkringen ingenieurswetenschappen hebben zich in het debat gemengd. Gisteren of eergisteren hebben we allemaal een brief gekregen waarin de studenten u vragen, minister, om hen de kans te geven om die opleiding alleen in het Engels te kunnen volgen. Het gaat om de masteropleiding ingenieurswetenschappen. Waarom vragen ze dat? Om heel wat redenen, maar vooral omwille van de gelijke kansen. Zij wijzen op het wegwerken van de drempel tussen het hoger onderwijs en het werkveld, want het werkveld in die sector heeft vandaag een uitgesproken internationaal karakter. Daar is Engels de voertaal. U hebt de mond vol over excelleren. Wel, laat zien dat u het hier meent.

De rectoren hebben laten weten dat als u wilt, er tot een goede oplossing kan worden gekomen. Maar u moet het wel willen. Wilt u die goede wil aan de dag leggen om een goede oplossing te voorzien? (*Applaus bij Groen en van Marino Keulen*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, minister, nergens nog in Vlaanderen een masteropleiding burgerlijk ingenieur organiseren in het Nederlands, dat is voor ons een slecht idee. Internationalisering is belangrijk, maar dat kan nooit ten koste gaan van de Vlaming en van het Nederlands. Wij vinden dat een student in het Nederlands, in de moedertaal, een opleiding moet kunnen volgen, want voor vele studenten is Engels vandaag geen drempel, maar voor veel anderen is dat wel nog steeds zo. En voor ons telt elke student.

Betekent dat dat Engels helemaal niet belangrijk kan zijn in opleidingen? Uiteraard niet. Je kunt perfect zeggen dat een bepaald niveau van Engels een minimumlat is. En dat neem je dan op als een vak binnen de opleiding, binnen het curriculum. Bovendien is het in masteropleidingen vandaag al zo dat 50 procent van de vakken eigenlijk in een andere taal mag zijn.

Een aantal studenten en ex-studenten die burgerlijk ingenieur studeren of gestuurd hebben, vertelden mij ook dat Nederlands als moedertaal ook wel een grote meerwaarde kan zijn, want een vak inhoudelijk capteren, dat doe je vandaag nog altijd het best in je eigen taal. Ook als je doceert of als je discussieert onder studenten, gaan er wel wat nuances verloren als je dat niet in je moedertaal doet.

De weigering door de Vlaamse Regering is voor ons dus alvast een goede beslissing. We moeten waakzaam blijven voor het algemeen verengelsen van ons hoger onderwijs. We moeten werken aan kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs. Minister, hebt u de intentie om te versoepelen op het vlak van het aanbod Nederlandstalige masters burgerlijk ingenieur in Vlaanderen? (*Applaus bij cd&v en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, wat is de essentie van onderwijs? De essentie van onderwijs is jongeren hun talenten laten ontwikkelen zonder drempels en hen voorbereiden voor de wereld van morgen. Zo simpel is het. Het probleem vandaag is eigenlijk even simpel. De universiteiten zeggen dat ze onvoldoende middelen hebben om die beide dingen te doen. Door een gebrek aan middelen worden ze gedwongen om te kiezen tussen toegankelijk Nederlandstalig onderwijs of een aanbod in het Engels dat tegemoetkomt aan de noden van de arbeidsmarkt. Het gebrek aan middelen zorgt ervoor dat we mogelijk in de toekomst geen Nederlandstalige opleiding burgerlijk ingenieur meer hebben in Vlaanderen, met een N-VA-minister op Onderwijs. Wie had dat ooit kunnen denken?

Wel, de reden is heel simpel, de universiteiten zeggen zelf dat ze per student vandaag minder middelen krijgen. Ja, u voorziet geld voor specifieke projecten maar u ondergraaft de basisfinanciering. U bespaart er keer op keer op. Er zijn onvoldoende middelen voor kwaliteitsvol onderwijs, voor betaalbare koten en om het inschrijvingsgeld betaalbaar te houden. Week na week staan wij hier door dat soort nieuwsberichten. Week na week voelt het onderwijs de keuzes die u maakt. Begroting na begroting bespaart u op de basisfinanciering en daalt de kwaliteit van ons onderwijs. Dus daalt de betaalbaarheid en daalt nu ook de toegankelijkheid en het Nederlandstalig aanbod.

Minister, mijn vraag aan u is eigenlijk heel simpel. Erkent u dat uw beleid van besparingen op de basisfinanciering universiteiten dwingt om te kiezen tussen een Engelstalig en een Nederlandstalig aanbod? Erkent u dat, ja of neen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, en vele jonge mensen in het publiek, het is een heel belangrijk debat dat ook jullie aangaat. Vlaanderen is geen eiland en Nederlands is geen wereldtaal. Het is wel een belangrijke taal, het is heel belangrijk. Het is ook onze onderwijstaal. Daarom zetten wij in op kleuteronderwijs. Vanaf hun eerste stappen in de school is dat onderwijs – en dat doen we samen, minister – heel belangrijk in de taal die wij als onderwijstaal hanteren, het Nederlands. Vervolgens in het lager, vervolgens in het secundair onderwijs. En ja, ook in de bacheloropleiding, die stap van het secundair naar de academische wereld.

Maar laat ons wel wezen. Als je op een bepaalde manier mee wilt in de wereld, dan heb je ook meertaligheid en andere talen nodig. Dat eiland dat Vlaanderen totaal niet wil zijn, reikt de hand op tal van vlakken naar de rest van de wereld. Het paradepaardje van de Vlaamse Regering – hier door de minister-president uitgesproken – is Flanders Technology & Innovation. In het Engels. Dan komt er een vraag van de ingenieursstudenten om hun masteropleiding, alleen hun master, in het Engels aan te bieden zodat ze meekunnen in de wereld, zodat ze Flanders Technology & Innovation op de kaart kunnen zetten, vanuit dat zelfbewuste Vlaanderen. *(Opmerkingen)*

En dan zegt u neen. We hebben de studenten gehoord, minister. Ze hebben u een brief geschreven. Minister, bent u bereid om opnieuw aan tafel te gaan met de universiteiten en op zijn minst een pragmatische oplossing te vinden om ervoor te zorgen dat Vlaanderen op het vlak van technologie en innovatie sterk staat in de wereld? *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Beste collega's in het Vlaams Parlement, ik ben een beetje van mijn melk als ik collega's hier hoor zeggen dat we er moeten voor zorgen dat je een master ingenieurswetenschappen in het Engels in Vlaanderen kunt volgen. Ik kan u geruststellen. *(Opmerkingen bij Groen. Applaus bij de N-VA)*

Die is er. U komt hier zeggen dat het een schande is dat dat niet kan en dat de minister die zal schrappen. Daar gaat het niet over. U kunt vandaag uw master in het Engels volgen. Waarover gaat het wel? Het gaat over het schrappen van het Nederlandstalige equivalent. Met andere woorden, de Vlaamse Regering van cd&v, Open Vld en de N-VA heeft in haar wijsheid gezegd dat ze wil dat men als Vlaming in Vlaanderen minstens aan één instelling hoger onderwijs de ingenieursopleiding kan volgen in het Nederlands. Mag het? Mag het? Mag het? *(Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

En dan hier komen zeggen, collega's, dat ze de vakterminologie niet gaan kennen als het niet in het Engels is. Serieus, collega's? Het is niet omdat de docent of de prof zijn uitleg geeft in het Nederlands, dat de literatuur, de stukken en artikels niet in het Engels zijn. Zegt u dan dat al die ingenieurs die vandaag zijn afgestudeerd uit een Nederlandstalige opleiding, niet zouden meedraaien in de wereld? Het tegendeel is waar. Onze topingenieurs zijn opgeleid in zelfs nog een-talig Nederlandstalige opleidingen, en die zitten daar ook. Dus mag het alsjeblieft dat de Nederlandstalige equivalent blijft bestaan?

Het is eenvoudig: de instellingen hoger onderwijs, door ons, door de Vlaamse belastingbetaler betaald, komen er niet uit wie van hen het één keer in het Nederlands gaat aanbieden. Dus, beste minister, beste collega's, heb ik maar één vraag: zal de Vlaamse Regering, zoals ze nu heeft bepaald, blijven garanderen dat je in Vlaanderen een ingenieur kunt worden in het Nederlands? *(Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we met z'n allen bezorgd zijn om de dalende onderwijskwaliteit in Vlaanderen. Een van de recepten op dat vlak is de focus op het Nederlands, van hoog tot laag: van in het kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs tot in het hoger onderwijs. We hebben daarbij zelf gezorgd voor de introductie van zogenoemde KOALA-testen (Kleuteronderwijs Luistervaardigheid): zelfs in de derde kleuterklas zorgen we ervoor dat kinderen afdoende Nederlands kennen, om met succes te kunnen starten in het lager onderwijs.

Maar ja, ook in het hoger onderwijs hechten we belang aan het Nederlands. Wil dat dan zeggen dat we blind en doof blijven voor internationalisering? Neen, helemaal niet. Er zijn strikte, afgesproken regels. Het is vandaag mogelijk dat 9 procent van de bachelors wordt aangeboden in het Engels. Zelfs 35 procent van de masteropleidingen – 35 procent van de masteropleidingen! – mag worden aangeboden in het Engels, op voorwaarde dat er een Nederlands equivalent is, en zelfs daarvan kan nog worden afgeweken. Daarover gaat het hier vandaag. Het gaat helemaal niet over het schrappen van een Engelstalig aanbod. Het gaat over het schrappen van het Nederlandstalige aanbod. Er zijn 53 masteropleidingen burgerlijk ingenieur, daarvan zijn er 41 in het Engels en twaalf in het Nederlands. Dus het gaat absoluut niet op om hier te durven beweren dat er geen kansen zijn om een masteropleiding burgerlijk ingenieur te volgen aan een Vlaamse universiteit. Er zijn er 41! (*Applaus bij de N-VA*)

Het gaat om de schrapping van twaalf Nederlandstalige opleidingen, dus het schrappen van de minderheid, van die duizendtal studenten: 850 studenten, om precies te zijn, volgen vandaag een Nederlandstalige masteropleiding burgerlijk ingenieur. De rectoren vragen om die te schrappen. Dan zeg ik: nee, niet met mij, niet met deze Vlaamse Regering. (*Applaus bij de N-VA en van Jan Laeremans*)

En dan volgt een framing als zou Weyts tegen meertaligheid zijn, omdat hij Engelstalige opleidingen wil schrappen. Het is juist andersom. Ik ben net voor meertaligheid. Diegenen die pleiten voor de schrapping van Nederlandstalige opleidingen, die zijn tegen de meertaligheid. Die zijn voor eentaligheid, namelijk alles Engels en geen Nederlands meer. Dat is de realiteit. Ja, dat is de realiteit. (*Applaus bij de N-VA*)

Het voorstel dat op tafel lag, was dus: overgaan van die 53 masteropleidingen burgerlijk ingenieur naar dertig, allemaal in het Engels. Allemaal Engelstalig, van naaldje tot draadje Engelstalig. Dan toon ik mij bezorgd. Ik wil de klok niet teruggedraaien voor het Engels, maar ik wil ook niet dat de klok wordt teruggedraaid voor het Nederlands. Ik ben bezorgd. Ik begrijp natuurlijk dat universiteiten extra buitenlandse studenten willen aantrekken. Dat begrijp ik, maar toch niet ten koste van het recht van Vlaamse studenten op een Nederlandstalige opleiding? Een ander argument begrijp ik niet: dat men zegt dat de sectoren vragende partij zijn voor meer studenten burgerlijk ingenieur. Als je dat enkel nog in het Engels gaat aanbieden, verhoog je dan niet de drempel? Maak je het dan niet een tikje onaantrekkelijker voor sommige studenten? Die zeggen dan: "Als het volledig in het Engels moet, kies ik wel voor bijvoorbeeld industrieel ingenieur. Dan maak ik wel een andere keuze."

Dus in functie van het succes en het aantal afstuderende burgerlijk ingenieurs ... Het minste wat ik kan zeggen, is dat je daar vragen bij kunt stellen. Ik ben ook bezorgd over een taalkloof, dus dat je met hoogopgeleide burgerlijk ingenieurs zit die afstuderen na een volledig Engelstalige opleiding, maar die dan wel op de werkvloer met het werkvolk moeten communiceren dat zijn opleiding in het Nederlands heeft gevolgd. Zij moeten wel communiceren met elkaar en in een bepaald jargon, ook in functie van de veiligheid. Daar kun je je toch vragen bij stellen. Dus daarover ben ik bezorgd.

Zijn er oplossingen? En ga ik in dialoog met de rectoren? Ja, dat is vanzelfsprekend. En de oplossing, mijnheer Verbeurgt, is niet altijd meer belastinggeld geven. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

We hebben het debat hier enkele weken gevoerd en dan heb ik de vergelijking gemaakt tussen vorige regeerperiodes, waarin u wel aan het stuur zat, en de huidige regeerperiode, waarin ik erop heb gewezen dat we inzake financiering wel extra impulsen hebben gegeven. Zelfs inzake de basisfinanciering heb ik uitgelegd dat, in tegenstelling tot vroeger, er vandaag een echte indexering is van de middelen, wat in de praktijk ettelijke extra miljoenen voor de universiteiten betekent, die vanzelfsprekend vragende partijen zijn voor extra dotaties. Maar we hebben daarin fundamentele veranderingen gebracht.

Het enige waarop we bespaard hebben, zijn die zogenaamde klinks. Maar we hebben het debat vorige keer gevoerd en daarbij bleek duidelijk dat we heel grote extra inspanningen op budgettair vlak hebben gedaan, ook voor het hoger onderwijs. En dat ligt dus niet zozeer in extra centen, maar wel in extra samenwerking, en de concurrentie die in het hoger onderwijs speelt terwijl er – ik heb ernaar verwezen – 53 opleidingen enkel voor burgerlijk ingenieur zijn, bij alle verschillende universiteiten. Dus daar ligt de sleutel tot een oplossing.

Dus ja, er is alle bereidheid om aan de tafel te schuiven – dat heb ik deze week trouwens al gedaan –, maar er is één zaak die voor iedereen duidelijk moet zijn: met deze minister van Onderwijs en deze Vlaamse Regering zal het altijd zo zijn dat er Nederlandstalige masteropleidingen zullen zijn en blijven. *(Applaus bij de N-VA en van Jan Laeremans)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb de voorbije dagen en ook zonet in het debat toch ook wel een aantal valse argumenten gehoord. Er wordt soms gesteld dat we ervoor moeten zorgen dat de onderwijskansen gelijk blijven en we daarom de master in de ingenieursopleidingen ook in het Nederlands moeten blijven aanbieden. Wel, dat is een vals argument. Aan de VUB en de UGent is geen enkele student die de opleiding in het Nederlands volgt, en de voorbije jaren waren dat er maar een handjevol. Aan de KU Leuven is er een minderheid.

Ik wil zeggen dat we niet aan Engels moeten beginnen te werken in de tweede graad of in de master van de universiteit, maar wel vooraf, en we kunnen ervan uitgaan dat als we de bachelor in het Nederlands kunnen aanbieden – waar wij 100 procent voorstander van zijn, want dat is het begin van de hoger-onderwijsloopbaan –, die master dan gerust in het Engels mag worden aangeboden, omdat we op die manier kansen vergroten van mensen die van nature misschien minder snel tot die Engelstalige opleidingen zouden worden aangetrokken. Want als die moeten doorstromen naar het arbeidsveld en de arbeidsmarkt, dan kunnen zij met een gelijk speelveld vertrekken. Dat is voor ons heel erg cruciaal. En ik moet toch wel zeggen, minister, dat als zowel de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB), alle rectoren, studentenkringen, alle sectororganisaties, het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), essencia, als het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) allemaal aandringen om de universiteiten in dezen meer flexibiliteit te geven, wie bent u dan om te zeggen dat u die streep in het zand trekt? U zult zeggen dat u de minister bent, want dat bent u natuurlijk ook wel, maar u kunt toch geen abstractie maken van de maatschappelijke realiteit? Ik zou dus willen vragen om te praten met die mensen, en probeer daar tot een goede oplossing te komen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Bedankt voor uw antwoord en stelling, minister. Ik denk dat er hier vandaag een paar denkfouten worden gemaakt. Het is vandaag geen keuze tegen het Engels, maar wel voor het Nederlands. Het is vandaag een keuze voor vrijheid en vrije keuze voor de student om in het Nederlands les te gaan volgen als hij dat wil doen. We zijn hier vandaag dus voor vrijheid, namelijk vrijheid voor de student.

Minister, ik kijk uit naar het overleg. Ik vind het ook goed dat u blijft spreken met de universiteiten over hoe dit aanbod er nu zal uitzien. Kunt u daar enige timing of richting in geven? Ik bedoel daarmee: verwacht u nu een voorstel van de universiteiten zelf over hoe zij het hogeronderwijslandschap op vlak van de masters burgerlijk ingenieur zien? Dank u. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, wat zijn uw woorden over toegankelijkheid, over Nederlandstalig onderwijs, eigenlijk waard als u niet bereid bent daarvoor de nodige middelen te voorzien? Want u moet mij niet geloven, ik heb hier een tweet van een man die ik geen socialist zou noemen: Luc Sels, rector van de KU Leuven. Die zegt: "De kern van het probleem is dat de financiering per student al jaren terugloopt. Dat laat zich het meest voelen in dure opleidingen zoals de ingenieurswetenschappen. Wij worden gedwongen tot kostenbeheersing. Elke master ingenieurswetenschappen volledig in het Engels en het Nederlands aanbieden lukt gewoon niet meer." En dat is de essentie: de rectoren zeggen dat uw besparing op de basisfinanciering hen dwingt om keuzes te maken, om te besparen. Dat dwingt hen tot kiezen. En dat heeft een gevolg voor de kwaliteit, de betaalbaarheid, de toegankelijkheid, en nu ook mogelijk voor het Nederlands in ons hoger onderwijs.

Minister, we stonden hier een paar weken terug nog met collega's. Week na week horen wij de signalen uit hoger onderwijs: het inschrijvingsgeld zou omhoog moeten, de koten moeten duurder worden, opleidingen die minder renderen moeten weg, allemaal omdat u weigert van koers te veranderen, omdat u doof blijft voor de realiteit op het veld. Dus minister, blijft het hier vandaag opnieuw bij een paar straffe uitspraken, of gaat u ook echt iets doen om van koers te veranderen en ervoor te zorgen dat er voldoende financiering is zodat die Nederlandstalige opleiding behouden kan blijven worden? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): De studenten vragen dit. Zij die elke dag, dag in dag uit met die materie bezig zijn, vragen dit. De opleidingen zelf vragen dit. De universiteiten vragen dit. Het werkveld vraagt dit. De arbeidsmarkt vraagt dit. Het terrein stelt de vraag met kennis van zaken, wetende wat er nodig is op een arbeidsmarkt die internationaal is, minister.

Maar u, u wilt het principieel spelen en u wilt een punt maken. Weet u: uw punt is gemaakt. En nu is mijn vraag: bent u nu vervolgens weer bereid om aan tafel te gaan met de universiteiten om een pragmatische oplossing te vinden? Dank u. *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik blijf me toch verbazen dat mensen hier willen laten uitschijnen dat het niet in het Engels kan. Wat de beslissing van de Vlaamse Regering is, is dat het Nederlands ergens in Vlaanderen overeind blijft. En als rector Sels zegt dat ze niet genoeg geld hebben voor al die masters, dan is de vraag dus: ga samenzitten en kijk ergens. Maar daar zijn ze niet uit geraakt.

Als er een Nederlandstalige opleiding is, dan kunnen er al grote opleidingsonderdelen in het Engels worden gegeven. En aan alle partijen die hier pleiten voor democratisering en om geen drempels op te werpen: als er vandaag aan de KU Leuven 725 studenten de opleiding in het Nederlands volgen, en 837 in het Engels, wil dat dan zeggen dat je tegen die 725 zegt dat het niet meer hoeft, dat ze het maar in het Engels doen? En die arbeidsmarkt, is die er dan zo zeker van dat al die 725 aan de KU Leuven die nu in de Nederlandstalige opleiding zitten, dan allemaal de Engelstalige opleiding gaan doen? Want ze hebben ze nodig. Nu trekken we ze maximaal aan.

Nog een laatste punt collega's, over tso-doorstroom (technisch secundair onderwijs). Die willen we ook naar universitaire opleidingen leiden. Gaan we die leerlingen dan ook afblokken en zeggen dat het spijtig is dat dat er weer minder zijn?

En dus, collega's en minister, is er een vraag die ik toch nog heb. Ik zie aan de UGent weinig instroom in de Nederlandstalige opleiding, maar ik stel vast dat die niet wordt gepromoot, nauwelijks wordt aangeboden en een zogenaamde spookopleiding is. En mijn vraag is dus: gaat u er meer duidelijkheid rond creëren dat die Nederlandstalige variant er werkelijk ook is, om studenten de kans ook te bieden? Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA en van Jan Laeremans)*

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, het Vlaams Belang blijft achter het principe staan dat elke student een Nederlandstalige basisopleiding moet kunnen volgen. Engelstalige opleidingen zonder Nederlandstalig alternatief schaden nu eenmaal het grondbeginsel dat het Nederlands de voertaal moet zijn in ons onderwijs.

Meer verengelsing verhoogt trouwens ook de drempel voor heel wat van onze studenten. Jongeren die bijvoorbeeld een sterk STEM-profiel (Science, Technology, Engineering and Mathematics) hebben maar minder goed zijn in talen, worden daardoor wellicht afgeschrikt om voor een bepaalde opleiding te kiezen.

Ik roep u dan ook op, minister, om zeker niet te zwichten onder de druk van de rectoren, en om ervoor te zorgen dat de huidige regeling niet afgezwakt wordt. Wij zijn er alleszins geen voorstander van om ons hoger onderwijs nog meer te verengelsen. Wat ons betreft mag er niks veranderd worden aan de huidige regeling, waarbij Nederlandstalige opleidingen gegarandeerd zijn. Integendeel, er moet net een betere naleving komen, want bepaalde Nederlandstalige opleidingen mogen niet als minderwaardig worden beschouwd ten aanzien van dezelfde opleidingen in het Engels.

Daarom heb ik volgende vraag, minister: bent u bereid om te onderzoeken of de opleidingen die nu zowel in het Nederlands als in het Engels worden aangeboden, effectief ook kwalitatief evenwaardig aan elkaar zijn?

Dank u wel.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een fijn debat. Er wordt me soms verweten dat ik valse argumenten gebruik. Mijnheer Danen, u verwijst naar de verhouding in Gent en Brussel, waarbij inderdaad Nederlandse equivalenten worden aangeboden. Maar laat me eufemistisch stellen dat men daar niet zo gek veel reclame voor maakt, en men daar niet al te veel inspanningen voor doet. Waar men wel de inspanningen doet, is in Leuven. Hebt u daar al naar de verhoudingen gekeken? *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Daar schrijven zich vierhonderd studenten in voor de Engelstalige opleiding, en zevenhonderd voor de Nederlandstalige opleiding. En als dat dus het criterium is, wees dan een beetje consequent.

Maar ik ben niet het type flamingant, mevrouw Rutten, dat sterft van de honger met een Frans brood onder zijn arm. Dat ben ik niet. Ik ben niet tegen internationalisering. Maar dit Vlaams Parlement heeft er bij herhaling wel voor gezorgd dat we die internationalisering moeten begeleiden, kanaliseren. Er moet dus geen totale verengelsing komen, maar een begeleide verengelsing, zonder doof of blind te zijn voor de noden en vragen vanuit het werkveld. U zegt dat ik mijn punt heb gemaakt. Ja, maar in het regeerakkoord hebben we ook heel duidelijk aangegeven dat we strikt toezien op de beperkingen. En ja, ik zie strikt toe op de beperkingen en doe dat met overtuiging. Ik heb dus geen punt gemaakt. We hebben met z'n allen, als regeringspartijen en als meerderheid, als Vlaamse Regering, een punt gemaakt. Ik zal ervoor zorgen dat dat punt inderdaad wordt gehonoreerd, dat we standhouden en duidelijk het signaal geven – van hoog tot laag, van kleuter tot lager en secundair, en in het hoger onderwijs – dat Nederlands een volwaardige taal is. In Vlaanderen is dat een wereldtaal. Het is de taal die zorgt voor sociale mobiliteit, voor gelijke kansen. Dat is het Nederlands op alle niveaus, en dat gaan we honoreren.

Hoe gaan we hierin verder? Wel, ik heb u gezegd dat we aan tafel met de rectoren schuiven. Ik heb hen verleden week daaromtrent ook al gezien en daarbij zijn er wel oplossingen. Opnieuw, die oplossingen zijn niet gewoon om opnieuw extra middelen te gaan uittrekken. De oplossing ligt in de samenwerking, en dat ligt denk ik nogal voor de hand. In het kader van andere opleidingen lukt dat wel.

Ja, men wordt gedwongen om aan kostenbeheersing te doen. Dat is overal het geval, hoor. Als de kostenbeheersing zo evident is en voor de hand ligt in de vorm van een samenwerking, dan moeten we dat inderdaad wel doen. De kwaliteit zal daar niet onder lijden, hoor. Want ook dat argument vind ik – sorry – vals. Vandaag zijn er duizend studenten die een Nederlandstalige masteropleiding burgerlijk ingenieur volgen. Dat is heus wel een kwalitatief hoogstaande opleiding en dat zijn heus wel studenten die gegeerd worden op de arbeidsmarkt. Die krijgen geen stempel van B-kwaliteit. Nee, dat is topkwaliteit en die worden zeer gegeerd. Laat ons er dus voor zorgen dat dat ook zo blijft, dat we de drempel niet verhogen, de toegang niet tot de masteropleiding burgerlijk ingenieur vernauwen, door daar louter en alleen een Engelstalige opleiding van te maken.

In Nederland woedt het debat volop. Volop! Daar kijkt men naar Vlaanderen en zegt men, ja, daar heeft men het precies wel goed geregeld. Mijn Nederlandse collega, minister Dijkgraaf, met wie ik regelmatig contact heb, zegt dat ze eigenlijk naar onze regeling kijken, want bij hen is het ongelooflijk doorgeslagen in de verkeerde richting. Ze kijken naar de Vlaamse regeling om de internationalisering te kanaliseren, en die ongebreidelde internationalisering een halt toe te roepen.

Zijn de meningen in Vlaanderen onverdeeld? Neen, mevrouw Rutten. U verwijst naar enkele studenten. Ik kan ook verwijzen naar de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), de overkoepelende vereniging, het representatief orgaan van alle studenten in Vlaanderen. Zij zeggen dat zij mij steunen.

Je leest zelfs dat ook bij de proffen de mening absoluut niet unisono is. Dit weekend nog was er een opiniebijdrage van een broer van een zeer gewaardeerde collega van dit Vlaams Parlement, die zegt dat hij Weyts steunt – wat op zich vrij uniek is voor betrokkene – ... (*Gelach*)

... maar de meningen zijn dus niet onverdeeld. En zoals we hier ook gezien hebben, overstijgt het debat soms de partijgrenzen en de grenzen van oppositie

en meerderheid. En het is maar goed ook dat het de harten beroert, want het is keibelangrijk.

Wat betreft het tijdsverloop is het zo dat tegen oktober nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend, die vervolgens ook een procedure moeten doorlopen. De Commissie Hoger Onderwijs (CHO) moet zich daarover uitspreken. In het voorjaar wordt daarover opnieuw een beslissing genomen door de Vlaamse Regering. Maar in tussentijd zal ik natuurlijk ook met hen aan tafel zitten.

Tot slot, wat betreft de verdeelde mening en de positie van de Koninklijke Vlaamse Academie van België, die enerzijds zegt dat ze bezorgd is over de verengelsing van ons hoger onderwijs maar anderzijds zegt dat we de hogeronderwijsinstellingen en de universiteiten totaal vrij moeten laten en dat het wel goed komt, wil ik het volgende zeggen. Ik denk dat deze discussie bewijst dat we wel degelijk nood hebben aan keuzes, dat wij als samenleving keuzes moeten maken, dat wij als politieke vertegenwoordiging van de Vlaamse samenleving keuzes moeten maken. We moeten de internationalisering kanaliseren en dus niet de hogeronderwijsinstellingen zomaar vrij moeten laten op het vlak van die internationalisering. Het is onze taak en onze plicht om ervoor te zorgen dat het Nederlands een volwaardige taal is. Focus op het Nederlands, in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs, het secundair onderwijs én het hoger onderwijs. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega's, ik kan u garanderen dat het hier nog lang geen Nederlandse toestanden zijn, en daar gaan we ook niet naartoe. We hebben drempels ingebouwd in Onderwijsdecreet XXX en de quota daar zijn nog lang niet behaald.

Wat ik u wil vragen, minister, is dat u werk maakt van de uitbouw van het Nederlands als academische taal, gecombineerd met de ambitie om via het Engels mee te spelen in de internationale arena. Dat zou de ambitie moeten zijn. U hebt altijd de mond vol van vertrouwen in ons onderwijs. Wel, laat zien dat u het meent: geef de universiteiten dat vertrouwen, geef ze meer autonomie om meer Engelstalige opleidingen in te richten naargelang opleidingstype en vakgebied. Sommige opleidingen zullen meer in het Engels worden aangeboden dan andere, maar geef ze die vrijheid. Alleen zo kan Vlaanderen zich op academisch vlak internationaal onderscheiden, en uiteindelijk worden we daar allemaal beter van. *(Applaus bij Groen en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, ik denk dat we twee debatten door elkaar voeren. Als het over hoger onderwijs gaat, komt er altijd de poot financiën bij. Ik blijf ervoor pleiten, net als een aantal weken geleden, dat we dat objectiveren, dat we daar in de commissie ook eens een debat ten gronde aan wijden en op zoek gaan naar objectieve parameters voor een volgende Vlaamse Regering.

Wat het Nederlands betreft ben ik blij, minister, dat u daar voor het onderwijs voet bij stuk houdt. Ik denk dat we dat ook moeten doen op de poot onderzoek, dat we instellingen moeten blijven valoriseren. Als ze in het Nederlands onderzoek doen, heeft dat ook een grote maatschappelijke, sociale impact. En die twee zaken samen zullen het Nederlands in Vlaanderen versterken. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, in het bijzonder de collega van Groen en Open Vld, jullie laten zich vangen aan een valse tegenstelling, een tegenstelling

tussen internationalisering en Nederlandstalig aanbod. Die tegenstelling hoeft er geen te zijn als deze Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid neemt.

Minister, u hebt weer een hele uitleg gegeven, maar de realiteit is dat u op drijfzand bouwt. U ondergraaft de basisfinanciering. We hebben hier debat na debat telkens opnieuw hetzelfde probleem gezien: duurdere opleidingen, duurdere koten, en op termijn mindere kwaliteit. Als er vandaag nog kwaliteit wordt aangeboden in ons hoger onderwijs, dan is dat ondanks deze Vlaamse Regering, en niet dankzij deze Vlaamse Regering. Dat is de realiteit. Minister, ik heb collega Warnez goed gehoord: de extra middelen zullen voor de volgende Vlaamse Regering zijn. Deze Vlaamse Regering en deze N-VA minister gaan niets meer doen aan de onderfinanciering van ons hoger onderwijs. Dat is de pijnlijke vaststelling. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, het gaat hier niet over de internationalisering. De collega heeft het gezegd, we hebben daar – samen trouwens – in het regeerakkoord quota over afgesproken die nog niet eens gehaald worden. Het gaat over een heel specifieke opleiding, niet over de Duitsjes van de academische wereld in Vlaanderen, het gaat bijna over de elite, het gaat over de studenten burgerlijk ingenieur. *(Opmerkingen)*

Die studenten moeten een ijkingsstoets doen, die beginnen aan hun bacheloropleiding in het Nederlands, en als u al eens bent gaan kijken naar wat zij daar doen, dan zult u zien dat die handboeken vandaag ook al in het Engels zijn. Het zijn die studenten die zelf vragen om de master in het Engels te organiseren, zodat zij ten volle hun kansen internationaal kunnen uitspelen.

Ik heb u positief gehoord, en ik zal zo eindigen: u gaat met hen rond de tafel zitten, en u zult ook luisteren. Want wat zij vragen, is een efficiënte manier om de dingen te organiseren. Als er studenten zijn die remediëring nodig hebben, of die dat Nederlands in die master nodig hebben, dan kan dat op een andere manier dan in theorie die volwaardige, volledige opleiding aan te bieden. Mijn oproep is nogmaals om pragmatisch te zijn in een belangrijk punt zoals onze onderwijstaal Nederlands, zonder onze kansen op de wereld te sluiten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik zeg het nog eens dat ik hier vandaag toch een aantal opmerkelijke vaststellingen doe. Een partij die zegt dat ze altijd voor het Nederlands is, vindt het zelfs niet nodig om hier een actuele vraag over te stellen. Een partij die staat voor de democratisering van hoger onderwijs, vindt het niet nodig om hier een actuele vraag over te stellen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Ik stel vast dat hier plots wordt gezegd dat de ingenieurs de elite zijn, en dat het dan maar in het Engels moet gebeuren, en niet meer in het Nederlands.

Collega's, voor de N-VA is het duidelijk: er zijn Engelstalige ingenieursopleidingen, en wij willen gewoon heel eenvoudig dat je in Vlaanderen ook een Nederlandstalige ingenieursopleiding kunt volgen. Zo eenvoudig is het, dat staat in het decreet.

Minister, wij wensen – en u doet dat goed – met de voltallige Vlaamse Regering die deze beslissing heeft genomen, dat Engelstalige opleidingen kunnen, maar het Nederlands moet blijven. Zo simpel is het. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Zuhul Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het geplande containerdorp voor asielzoekers in het Hellebos in Kampenhout

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Collega's, de asieldeal die vorige week door Vivaldi werd beklonken heeft als bitter resultaat dat er her en der in Vlaanderen opnieuw asielcentra als paddenstoelen uit de grond rijzen. Minister, uw eigen partijvoorzitter, Bart De Wever, vatte het eigenlijk in 'De afspraak op vrijdag' perfect samen: "Vivaldi versus Vlaanderen: één-nul."

Als het Vlaams Belang zullen wij hem uiteraard geen ongelijk geven. Sinds het begin van deze legislatuur zijn er asielcentra bij gekomen in Boom, Bree, Deurne, Dilbeek, Gent, Jabbeke, Koksijde, Lommel, Machelen, Overijse, Zoutleeuw, enzovoort. Als het van staatssecretaris de Moor afhangt, komt daar dus binnenkort nog een megaexemplaar bij in waardevol natuurgebied in het Hellebos in Kampenhout op een plaats waar een gewone Belgische burger er zelfs niet aan zou moeten denken om er nog maar een tuinhuis te bouwen.

Collega's, de modus operandi is eigenlijk altijd dezelfde: men beslist over de hoofden van de mensen heen, zonder inspraak van het lokale bestuur om extra asielcentra neer te poten, om vervolgens de kop in het zand te steken voor de nefaste gevolgen die daarmee gepaard gaan. Dat zijn nefaste gevolgen inzake onderwijs, milieu-impact, criminaliteit, zwerfvuil, en religieuze conflicten. Het ordewoord is altijd hetzelfde: "Après nous les mouches, après nous le déluge."

Minister, het mag dan al één-nul zijn voor Vivaldi, tot nader order is de wedstrijd nog altijd niet gespeeld, en bent u – of all people – één van de weinigen die een tegendoelpunt kunt maken en Vlaanderen eigenlijk opnieuw op voorsprong kunt brengen. U hebt daar bijzonder goede instrumenten voor, zoals u wel weet – de persberichten van het laatste halfuur wijzen daar ook naar – laat de locatie in het Hellebos in Kampenhout het allerminst toe om een dergelijk asieldorp te plaatsen. Meer zelfs, u hebt onlangs een vergunning geweigerd voor de politie die daar slipoefeningen wilde uitvoeren. Het zou dus bijzonder gek zijn, het zou eigenlijk te zot voor woorden zijn, dat daar anderzijds wel een asieldorp van vierhonderd asielzoekers kan worden geplaatst.

Mijn vraag is dan ook heel concreet, minister, of u mij kunt zeggen onder welke voorwaarden er op deze locatie überhaupt een containerdorp voor asielzoekers kan worden gevestigd. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Dank u, collega, voor uw vraag.

Zoals elke Vlaming van dit land, zullen ook mevrouw de Moor en de federale overheid zich moeten houden aan de Vlaamse regels die in deze democratie gestemd zijn. Dat betekent dat een voorafgaande omgevingsvergunning noodzakelijk is. Die zal beoordeeld worden zoals elke andere aanvraag. Als we naar de bestemming kijken waar men de containers voor vierhonderd tot zevenhonderd asielzoekers wil plaatsen, dan is dat militair domein. Dat is strijdig met de bestemming. Dat is één. Twee, u weet – en ik denk dat heel het parlement dat intussen weet – dat het pal aan een natuurgebied is, een speciale beschermingszone (SBZ), een veengebied. Dat betekent dat, als de politieschool daar weg moet, het bijna onmogelijk is dat er een dorp van meer dan vierhonderd tot zevenhonderd asielzoekers zou komen. Dat dorp moet ook voorzien worden van riolering, drinkwater enzovoort. Ik moet u niet vertellen wat de impact daarvan zou zijn op dat natuurgebied, op die SBZ.

De regels zijn er voor iedereen. Ze waren er voor de militaire school, maar zelfs een tiny house zou daar onmogelijk zijn. De lokale besturen, waaronder de gemeenten Kampenhout en Steenokkerzeel, hebben ons gecontacteerd. Ondertussen hebben we mevrouw de Moor op de hoogte gebracht van de Vlaamse regels die er gelden.

Als u het mij vraagt, lijkt het me, gezien de voorgeschiedenis met de politie-school en ook de ruimtelijke draagkracht, allerminst evident dat er een containerdorp kan komen voor meer dan vierhonderd tot zevenhonderd asielzoekers.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Uw antwoord verheugt mij. Daaruit blijkt dat de wilde asielplannen van de Moor op zijn minst op losse schroeven staan, en dat er vandaag geen wettelijke vergunningsbasis is om een asieldorp van vierhonderd of zelfs zevenhonderd asielzoekers neer te poten in het Hellebos in Kampenhout.

Ik heb geen bijkomende vraag voor u, minister, ik heb een vraag voor de fractie die vandaag hierover geen enkele actuele vraag heeft ingediend en die deze asieldeal mee heeft onderhandeld. Want de hypocrisie van de groenen is werkelijk om van achterover te vallen. Zij roepen moord en brand, de schriftelijke vragen van mevrouw Schauvliege bewijzen dat, als er een paar autootjes rondrijden in het Hellebos. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Maar als in datzelfde bos een asielcentrum komt van vierhonderd bewoners, dan horen we ze niet. Dan zijn er geen problemen qua stikstof, qua fosfaten, sulfaten, zwerfvuil. Dan zijn er geen problemen, dan gelden er andere principes, dan gelden er andere regeltjes. Als jullie echt om de natuur geven, collega's van Groen, wees dan consequent.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Slootmans. Eén minuut.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): En zeg tegen mevrouw de Moor dat ze haar plannen opbergt en dat ze haar plannen op haar buik mag schrijven. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Wie wenst zich aan te sluiten?

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Collega's, er is inderdaad een zoektocht bezig naar een locatie voor de opvang van minstens vierhonderd asielzoekers in containers. De Regie der Gebouwen is op dat terrein in Kampenhout, het Hellebos, uitgekomen dat qua oppervlakte geschikt leek. Maar er is tot op heden nog geen aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning ingediend. De Regie moet ook nog nagaan of de inplanting van wooncontainers op die plek juridisch-technisch en politieel wel mogelijk is.

Ik maak op uit de brieven die u, minister, maar ook het gemeentebestuur van Kampenhout, aan de Federale Regering schrijft, dat hierover twijfels bestaan. Laat ons hierover duidelijk zijn. Ook voor de cd&v-fractie zijn de vergunningsregels er voor iedereen. Ze zullen ten volle gerespecteerd moeten worden. *(Applaus bij cd&v en van Koen Daniëls)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik sluit daar namens de Groenfractie graag bij aan. Vergunningsregels moeten inderdaad gerespecteerd worden. En als er op die plek geen containerdorp kan komen, dan moet er een andere oplossing gezocht

worden. Want, collega's, mensenrechten moeten ook gerespecteerd worden. En ik weet niet of jullie dat gemerkt hebben, maar in Brussel slapen al maanden mensen op straat. Ze vinden geen opvang, terwijl ze daar juridisch gezien recht op hebben. *(Opmerkingen van Klaas Sloomans)*

En de vraag van de Federale Regering is hier inderdaad, minister: is er ergens in Vlaanderen plek om er een containerdorp onder te brengen, waar een vierhonderdtal mensen kunnen verblijven? En dat is een vraag die ik hier vandaag ook aan u wil stellen: is er door staatssecretaris de Moor met u geen voorafgaand overleg geweest en staat u ervoor open om hierover met de Federale Regering in overleg te gaan? Want u bent ook minister van Justitie. Mensenrechten zouden u niet vreemd mogen zijn. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Ik hoop dat u samen met de Federale Regering naar een oplossing wilt zoeken voor die mensonterende omstandigheden waarin die mensen hier moeten verblijven. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, als we het over de asielcrisis hebben, dan moeten we het in de eerste plaats hebben over de oorzaken en over dat we ervoor moeten zorgen dat mensen niet meer op de vlucht moeten slaan: het stoppen van oorlogen, van klimaatverandering, van economische uitbuiting. En noch het Vlaams Belang, noch de N-VA hoor ik daar ooit over. Maar de manier waarop mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, hier vandaag in ons land worden behandeld, is mensonwaardig. Mensen die recht hebben op opvang, krijgen die niet. Die worden door onze overheid uit gebouwen weggejaagd. Hun tentjes worden afgebroken. Er worden vandaag gaten geboord in gebouwen, in daken, zodat ze niet voor de regen zouden kunnen schuilen. De politie wordt erop afgestuurd, om te voorkomen dat vrijwilligers eten en drinken zouden brengen. Dat is wat er vandaag in ons land gebeurt. Mensen die gevlucht zijn voor bommen, hoeven niet weggejaagd te worden. Die moeten worden geholpen. Ik ga niet in op de details van het dossier, daarvoor ken ik het niet goed genoeg, maar mijn vraag aan u is, minister: gaat u zich constructief opstellen om daar oplossingen voor te vinden? *(Applaus van Kim De Witte)*

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, collega's.

Dat Vivaldi een probleem heeft met de opvang van asielzoekers: ik denk dat dat een understatement is. Maar dat ze die problemen nu willen afwentelen op de lokale besturen en dan vooral op de Vlaamse Rand, dat kan toch echt wel niet meer. We hadden eerder al de saga van de opvang in het Ibis hotel in Sint-Pieters-Leeuw, en wat zien we nu? Nu wil men een containerdorp voor asielzoekers inplanten in Kampenhout. Kampenhout, waar in de nabije omgeving bovendien al drie opvangcentra zijn. En ze willen dit dan nog doen zonder daarbij de regeltjes die voor iedereen in dit land gelden, te volgen. Er is daar een vergunning voor nodig. En wat zien we hier? De minister zei het ook: we liggen vlak bij natuurgebied, het ligt in de foute bestemming. Het is een site zonder voorzieningen. Collega's, dat maakt toch geen kans op een vergunning? En ook het lokale bestuur is hiertegen. Er werd dit weekend geprotesteerd. Ook de lokale burgemeesters waren daar aanwezig. Dat is de affiche die zij toen hebben gebruikt. *(Inez De Coninck toont een affiche.)*

Er is ook totaal geen draagvlak om dat daar in te planten. Collega's, wij willen hier met deze Vlaamse Regering onze Vlaamse Rand groen en Vlaams houden. Wij vangen al zoveel op in die Vlaamse Rand. Onze draagkracht is op, Vlaams-Brabant is vol.

Minister, ik heb een vraag voor u. Vorige week heeft mevrouw de Moor eigenlijk erg lauwtjes gereageerd op uw stelling dat dit gebied op het vlak van omgevingsvergunningen toch wel heel moeilijk ligt. Ik vond dat een opvallende reactie van haar.

De voorzitter: Uw vraag, mevrouw De Coninck.

Inez De Coninck (N-VA): Ja, wat gaat u doen, minister, als de diensten van mevrouw de Moor morgen ter plekke arriveren met containers en ze zich niets aantrekken van onze Vlaamse regelgeving? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, er is geen voorafgaand overleg geweest. Zoals dat gaat in dit land, moeten wij dat vernemen in de media. De burgemeester en de schepenen hebben ons dan ook gecontacteerd. We hebben daar ook vergaderingen over gehad. Dus, neen, geen voorafgaand overleg. Het was de Regie der Gebouwen en ook het kabinet van mevrouw de Moor die dat gebied hebben aangeduid. Ik denk dat het niet meer dan normaal is dat ik vanuit Vlaanderen dan ook reageer, dat ik heel duidelijk zeg: de regels zijn er voor iedereen. En ja, wij hebben er een heel traject op zitten met de slipschool van de politie, want toen zei iedereen dat dat toch niet kon, dat die slipschool daar zat, pal in een natuurgebied en speciale beschermingszone (SBZ), en noem maar op. Akkoord, ja, als je de regels bekijkt. Inderdaad, die slipschool moet daar weg. Dus, beste mannen van de politie, laten we kijken naar een uitdoofscenario. Dat heb ik gedaan. Ik heb mijn verantwoordelijkheid daarin opgenomen.

Ik snap de federale collega's niet die zeggen dat ze daar een heel containerpark gaan zetten, met meer dan vierhonderd, tot zevenhonderd, asielzoekers. Waar er riolering en drinkwater en ik weet niet wat moet worden voorzien. Dat gaat gewoon niet. Je moet geen raketgeleerde of wat dan ook zijn om dat in te zien. Maar ik dacht dat het misschien toch nuttig is om een brief te schrijven. We hebben dat gedaan. We hebben een zeer uitgebreide brief geschreven aan mevrouw de Moor, waarin we zeggen dat dat niet gaat. Als ze dat toch van plan zou zijn, moet ze een milieueffectenrapport en een passende beoordeling maken. Dat zijn de regels die we hier voor iedereen toepassen en dus ook voor hen.

Er is op dit moment nog geen aanvraag ingediend. Stel dat ze toch zouden doorzetten met hun plan, dan is het heel simpel: dan is het een milieu-inbreuk, een vervolgbaar misdrijf. Dan zal ik de afdeling Handhaving van Vlaanderen inzetten. (*Opmerkingen van Stijn Bex. Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik begrijp dat het op zijn minst bijzonder onzeker is. Ik heb zelfs het woord 'misdad' gehoord, als dat asieldorf er zou komen. De omwonenden zullen natuurlijk pas gerust zijn als er 100 procent zekerheid is. Er staat voor wat betreft dit dossier veel meer op het spel dan alleen het Hellebos of de omliggende natuur. Ook de politieke geloofwaardigheid van u, minister, en van de hele politieke klasse staat of valt ermee. Ik krijg vandaag aan geen mens uitgelegd dat de boeren de keel wordt doodgeknepen omdat ze te veel impact zouden hebben op de natuur, maar als het gaat om asielzoekers, dan kan en mag alles. Als er iets is waardoor mensen gedegouteerd geraken, dan wel die twee maten en gewichten, die in feite zouden neerkomen op een onvervalst 'eigen volk laatst'-beleid. Dat mag misschien de lijfspreuk zijn van de groenen, maar ik reken erop dat hij niet die van de N-VA wordt. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de definitieve keuze van een tracé voor Ventilus**ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de beslissing over het Ventilusdossier****ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Ventilusdossier**

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (Vooruit): Minister, enkele maanden geleden bereikte de Vlaamse Regering een akkoord over het principe van een bovengrondse aanleg van de Ventilushoogspanningsleiding. We weten sinds het stikstofdebat dat een akkoord bereiken voor de Vlaamse Regering niet noodzakelijk hetzelfde betekent als wat het voor een normale mens betekent. Maar ik mag hopen dat dat in dit geval wel het geval is. In de eerste plaats omwille van het feit dat het voor de rechtstreeks betrokkenen hoog tijd is dat zij duidelijkheid en zekerheid krijgen over wat er op hun terrein en hun grond en met hun woning zal gebeuren en wat daar eventueel tegenover staat. Maar ook omdat we allemaal betrokken partij zijn bij die discussie.

Het is in ons aller belang dat die Ventilusleiding er komt als we betaalbare en hernieuwbare energie op en aan en door het land willen krijgen, dat we kunnen voortwerken aan de onafhankelijkheid van buitenlandse grondstoffen voor onze energievoorziening en dat we daarmee – en dat is sinds vorig jaar meer dan ooit duidelijk – onze energie- en elektriciteitsfactuur onder controle kunnen houden. Voor heel wat Vlamingen is het van cruciaal belang dat dat gebeurt. Het is des te meer belangrijk dat het er zeer snel komt, om te vermijden dat investeerders weglopen met bijvoorbeeld offshore windmolens naar de Verenigde Staten, waar de subsidie op dit moment zeer groot is.

De Vlaamse Regering had bij haar beslissing ook het principe gevoegd dat er een onderzoek zou gebeuren door de administratie, en dat er een rapport zou worden opgemaakt. Ik heb het niet gezien, maar ik heb wel begrepen dat het rapport ondertussen op uw bureau ligt, minister. Mijn vraag is dus heel simpel en heel duidelijk. Wat staat er in dat rapport? Waar zal die leiding komen? Zal de Vlaamse Regering dat rapport naleven en op basis daarvan zeer snel beslissen en ervoor zorgen dat we aan iedere Vlaming kunnen garanderen dat de Vlaamse Regering doet wat ze moet doen: de elektriciteitsfacturen zo laag mogelijk houden? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, nu de stikstofstorm even is gaan liggen is het inderdaad hoog tijd om dat andere heikele dossier van West-Vlaanderen van onder het stof te halen.

Tijdens een debat in de commissie van 24 januari hoopte u om eind februari definitief de Ventilusknoop te kunnen doorhakken, om meer duidelijkheid te kunnen bieden aan de vele mensen die vandaag in ongerustheid leven. Zij kijken met hoogspanning uit naar het definitief tracé van die nieuwe hoogspanningslijn die West-Vlaanderen zal doorkruisen. Ik krijg dagelijks ongeduldige berichten van burgers en ondernemers die tal van investeringen in hun woning of bedrijf uitstellen. Zij willen die kosten niet doen als straks zou blijken dat die

hoogspanningslijn boven hun hoofden zal worden neergepoot. Ook die investeerders wachten op de bouw van windmolens.

Minister, ik stel ook vast dat het compensatiebeleid over de vergoeding voor wie straks getroffen zal worden, op de lange baan is geschoven. Nochtans zat het flankerend beleid mee in de doorstartbeslissing van uw Vlaamse Regering, van 18 november 2022. Dat was ook een noodzakelijke voorwaarde om het proces verder te zetten. Het Overlegcomité tussen de regeringen vond inderdaad een maand eerder dan voorzien plaats, maar we kunnen vandaag alleen maar moedeloos toekijken omdat er nog steeds geen verdere concrete acties zijn in verband met de compensaties voor gedupeerden. Nochtans stelde u dat het pakket van flankerende maatregelen fors zou worden opgedreven, en ook dat die compensatieregeling cruciaal is om in West-Vlaanderen draagvlak te creëren bij de bevolking en bij de vele burgemeesters.

Vandaar mijn vraag aan u, minister: wanneer mogen we dat definitief tracé dan verwachten en, daarmee samenhangend, wanneer kunnen we meer duidelijkheid krijgen over dat extra flankerend beleid dat voor deze Vlaamse Regering toch wel een noodzakelijke voorwaarde was om het proces verder te zetten? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister en beste collega's, er is inderdaad op 18 november 2022 een doorstartbeslissing genomen door de Vlaamse Regering met betrekking tot Ventilus. Er werden een aantal randvoorwaarden duidelijk beschreven alvorens het definitief zou worden vastgesteld. Dat er een bijkomend flankerend beleid zou worden uitgewerkt is inderdaad, zoals daarnet werd verteld, op 15 februari besproken in het Overlegcomité. Het gaat over het verbreden van de range, ten aanzien van de lijn, voor wat de mogelijkheid als eigenaar betreft om de aankoop te vragen aan Elia. Het gaat ook over bijkomende compensaties voor mensen die visuele hinder hebben, over het Landschapsfonds dat een stuk wordt opgetrokken, en er komt ook een uitbreiding naar bedrijven, die de mogelijkheid krijgen om van een aantal zaken gebruik te maken. Het is belangrijk dat we daarover duidelijkheid hebben.

Met mijn eerste vraag sluit ik me aan bij collega Ryheul: waar staat dat? In welke fase van het dossier zit dat? Hoe moeten we daarover nadenken?

Maar het tweede element is minstens even belangrijk, vooral in het kader van de keuze van het tracé. Minister, er werd gezegd dat men twee elementen van gezondheidsnormen ging implementeren met betrekking tot de straling. In eerste instantie is er de norm van 100 microtesla, die eigenlijk vooral dient voor mensen die werken aan de lijnen. Dat is in de procedure ook reeds op de Vlaamse Regering gekomen, denk ik. Het tweede element baart mij meer zorgen. Dat is het feit dat er gezegd werd dat er voor de maximale belasting gekeken werd naar een gemiddelde maximale jaarbelasting, als norm, en dat gaat in de richting van 0,4 microtesla. Er werd een meetnet uitgebouwd, de opstart daarvan is al gerealiseerd.

Minister, hoe is er rekening gehouden met het bindend afwegingskader? Hoe is er met die 0,4 microtesla, als gemiddelde maximale jaarbelasting, rekening gehouden in het dossier dat straks bij u op de regering komt met betrekking tot de keuze van het tracé? Het is logisch dat dat element meespeelt op het moment dat men de keuze maakt waar de lijn eventueel zou worden gelegd. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega's. Eerst ter correctie van collega Tobback: het was al in 2019 dat de vorige regering besliste om voor Ventilus te gaan. In november hebben we inderdaad de knoop doorgesneden met het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP), om te bepalen of het ondergronds of bovengronds zou moeten. We zijn daarbij niet over één nacht ijs gegaan. We hebben verschillende onderzoeken gedaan. We hebben ook professor Westermann bevroegd, omdat er inderdaad heel veel ongerustheid was op het terrein. Het is dan ook niet meer dan normaal dat we vanuit de overheid gekeken hebben of het ondergronds kon. Inderdaad, als het ondergronds zou kunnen dan zouden we dat ook wel doen.

Maar met de doelstellingen die Ventilus met zich meebrengt: de energie van zee op land, maar niet alleen dat, ook nog de doelstelling van een back-up en noem maar op, gaat het niet anders dan ondergronds. Die beslissing is dus inderdaad genomen door de Vlaamse Regering in november.

Vervolgens heeft het planteam volop bekeken welk tracé eigenlijk het beste is. Er zijn vijf tracés onderzocht. Op dit moment focust men op het afwerken van het plan-MER (plan-milieu-effectrapport), ook het ruimtelijk veiligheidsrapport en ook de maatschappelijke kosten-batenanalyse. Deze onderzoeken zijn inderdaad zo ver gevorderd om tot een voorkeurtracé te komen. Dat is ook heel belangrijk voor eenieder die daar woont, want zodra dat voorkeurtracé gekozen is door de Vlaamse Regering, gaat dat ook gerustheid brengen ten aanzien van anderen die nu ook betrokken zijn bij die andere tracés. De bedoeling is dat ik dit op korte termijn ook voorleg aan de Vlaamse Regering, in de loop van de komende weken.

Wat het flankerend beleid betreft: het ene ging over de stralingsnormen, daar kom ik straks op terug. Het ander ging over de compensatiemaatregelen. De Vlaamse Regering heeft inderdaad gezegd dat we hier draagvlak moeten creëren, dat we voor een bredere compensatie gaan. Dat is natuurlijk een federale aangelegenheid. We hebben dat vanuit de Vlaamse Regering ook geagendeerd op het Overlegcomité. Dat is op 15 februari ook besproken. De federale collega's erkennen het belang van het dossier. Ze hebben akte genomen van onze vraag tot uitbreiding van de compensatiemaatregelen, maar tot op heden zijn er geen verdere concrete acties gebeurd ten aanzien van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) en Elia. Dat betekent dat wij dat dan zullen doen. Wij zullen die gesprekken aangaan, want het is wel belangrijk dat we ook gezegd hebben dat bij de definitieve goedkeuring van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) die compensatiemaatregelen er ook moeten zijn. 'It takes two to tango': het federale niveau moet natuurlijk ook willen meestappen op die bredere compensatiemaatregelen. Niemand hier in het parlement heeft tegenstand geboden. Iedereen heeft gezegd: "Akkoord, dit is zodanig speciaal, er moeten hier bredere compensatiemaatregelen komen." Wij zullen daar ook verder met de CREG en Elia het gesprek aangaan, maar het is natuurlijk wel eerder een federale aangelegenheid.

Het tweede, wat betreft de bestralingsnorm: we hebben de acute norm van 100 microtesla. Die is veel strenger dan de Europese aanbeveling. We hebben dat gedaan vanuit die bezorgdheid. Omdat die bezorgdheid er is, hebben we gezegd dat we strenger gaan zijn dan wat Europa ons aanbeveelt. Dat is ook de eerste keer dat een Vlaamse Regering die stralingsnormen maakt, want het is een aanbeveling uit 1999, ook voor de eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dat zal nu voor een tweede keer weer naar de Vlaamse Regering gaan. Met die 100 microtesla zitten we op de lijn met Duitsland en Frankrijk. In Nederland bestaat dat vandaag de dag zelfs niet. We hebben die bestralingsnorm ingevoerd, net door die bezorgdheid. Collega Dochy, daarnaast hebben we inderdaad afgesproken dat we een afwegingskader uitwerken voor de langdurige blootstelling aan elektromagnetische velden. Dat zal eveneens voorgelegd worden aan de

Vlaamse Regering. Daar zullen dan ook maatregelen in vervat zitten die we beschouwen als bronmaatregelen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik denk dat u ergens verkeerd begrepen hebt want op een bepaald moment zei u dat de Vlaamse Regering in november beslist had dat het niet anders dan ondergronds kon. Ik denk dat de Vlaamse Regering het omgekeerde beslist heeft. Dat is dan niet wat u gezegd hebt, maar waarbij we hetzelfde weten. *(Opmerkingen van minister Zuhair Demir)*

Er is een heel mooie beschrijving van de procedure, maat wat u niet zegt, is wanneer er nu een beslissing zal komen. Want wat ik op dit ogenblik ook hoor, naast inderdaad het recht op bezorgdheid van veel burgers over de compensaties en over de veiligheidsmaatregelen, is heel duidelijk de vraag bij de industrie, bij Elia, bij alle mogelijke betrokkenen om snel te gaan. Omdat het niet vijf voor twaalf, maar vijf over twaalf is om zekerheid te bieden over leveringszekerheid. Want daar gaat dit ook over: over het laten branden van het licht voor iedereen, over de investeringsmogelijkheid, de zekerheid dat er energie geleverd wordt aan industriële vestigingen, onder meer in Zuid-West-Vlaanderen en over investeringszekerheid voor bijvoorbeeld windmolens op zee, waar vandaag de dag inderdaad nogal wat concurrentie is voor het investeringskapitaal dat daarvoor beschikbaar is en waar we in Europa en zeker in Vlaanderen alle belang bij hebben om daar zelf de lead in te nemen als we onze prijzen betaalbaar willen houden. *(Applaus bij Vooruit en van Björn Rzoska)*

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, het is alvast goed om te horen dat u het tracé blijft koppelen aan dat compensatiebeleid, maar het is wel duidelijk dat Elia dit dossier al drie jaar lang gijzelt door eenzijdig te blijven vasthouden aan die oude technologie, aan die bovengrondse optie met wisselstroom. De nodige technologie om Ventilus in gelijkstroom te verbinden met het bestaande net, zou volgens hen nog niet voldoende ontwikkeld zijn, waardoor ook de gewenste tijdslijn niet kan worden gehaald. Maar volgens experts bestaat gelijkstroom en zal die technologie in 2030 klaar zijn. Het federale ontwikkelingsplan bevestigt dat ook, maar stelt bovendien uitdrukkelijk dat Ventilus pas in gebruik zal worden genomen in 2028 of 2030, dus vlak voor het moment waarop het project in gelijkstroom mogelijk zou zijn.

Meer zelfs, gisteren kondigde uw federale collega in de commissie Energie aan dat het eerste kleine nieuwe windmolenpark voor onze westkust pas tegen 2029 operationeel zou zijn door de vertragingen in het Ventilusdossier. Ventilus zou volgens uw federale collega dus ten vroegste tegen 2031 echt nodig zijn. Minister, bent u bereid om, deze informatie indachtig, uw beslissing over een bovengronds traject op wisselstroom toch nog te herzien? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister, ik ben natuurlijk verheugd dat die 100 microtesla straks in de wetgeving komt, maar zoals ik daarnet gezegd heb, is dat eigenlijk belangrijk voor de werknemers van Elia. Want je moet spreekwoordelijk met je hoofd tussen de kabels zitten om aan een dergelijk stralingsniveau te komen. Veel belangrijker is die 0,4 microtesla als gemiddelde maximale jaarbelasting, zijnde hetgeen de mensen die errond wonen, eventueel kunnen ervaren.

Minister, mijn vraag is heel uitdrukkelijk. Hoe kun je een beslissing nemen over een tracé als er nog geen kader is? Men noemt het immers een bindend afwegingskader in het rapport van de intendant en een afwegingskader in de

doorstartbeslissing van de Vlaamse Regering. Hoe kun je een afspraak maken en een tracé bepalen als je niet weet hoe dat kader moet worden geïnterpreteerd? Het lijkt me toch wel bijzonder raar dat er eerst een tracé zou worden gekozen en er daarna een bindend kader zou worden afgesproken. Dat is een beetje de wereld op zijn kop.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, als ex-West-Vlaming zou u moeten weten dat de 'aa' is op zijn West-Vlaams. Het is dus Maertens. Maar geen probleem. U zit daar niet zo vaak, dus alle begrip.

Collega's, Ventilus is een dossier dat nog altijd heel erg leeft bij heel wat mensen in West-Vlaanderen, en absoluut ook in mijn regio. Ventilus komt er. Dat is toch de bedoeling. We zullen zien wat de reacties van burgerplatformen, van ondernemers en van lokale besturen zijn als we eenmaal een voorkeurstracé hebben en er een openbaar onderzoek is. Ik denk dat dat een belangrijke stap is en dat we nu snel tot die volgende stappen moeten komen om de mensen snel duidelijkheid te geven. Ik denk dat dat heel erg belangrijk is.

Ik hoor en lees de afgelopen dagen nogal wat ballonnetjes over waar het nu misschien ondergronds komt enzovoort. Ik zou er vooral voor willen pleiten, minister, als u uw dossier hopelijk vrij snel naar de regering brengt, dat er dan vooral in alle rust en in alle objectiviteit en rationeel over wordt geoordeeld. Wat voor iedereen belangrijk zal zijn, is dat als we ergens ondergronds gaan, dat de impact op de samenleving zo klein en zo goed mogelijk maakt. Dat betekent in concreto dat je er volgens mij voor moet kiezen om ondergronds te gaan waar heel wat mensen in de onmiddellijke nabijheid van die hoogspanningslijn komen en waar heel wat mensen werken en mensen naar school gaan. Ook met het aantal bestaande lijnen die er vandaag al zijn, moet rekening worden gehouden. Als we de impact maximaal groot willen houden, moeten we daar rekening mee houden.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw Ryheul, dat gelijkstroom bestaat, dat weten we al eventjes. Dat is niets nieuws. Wat wel duidelijk is, is dat een gelijkstroomlijn vele malen duurder is, zelfs al houdt je rekening met de evoluties tegen 2030. Gelijkstroom is perfect voor lange afstanden, van de kust naar de windmolenparken. In een nauw vertakt netwerk als dat van Vlaanderen en België heeft het weinig zin om alles in gelijkstroom aan te leggen, laat staan om één kabel gelijkstroom tussen een heel netwerk van wisselstroom te leggen. Dat is voor elektriciens een nachtmerrie.

Dan is er nog iets anders, minister. Collega Maertens heeft het terecht aangehaald. De discussie woedt nu hevig omdat iedereen onzeker is. Op het moment dat er een tracékeuze 1 of 2 naar voren wordt geschoven, zal driekwart van de ongerustheid gaan liggen omdat het niet over hun omgeving gaat. Dan is er een tweede punt: van de 80 kilometer die de lijn ongeveer zou beslagen zou er 8 à 10, misschien 12 kilometer ondergronds kunnen. We moeten inderdaad oppassen dat we de burgemeesters niet in concurrentie met elkaar jagen, maar een eerlijke en objectieve verdeling maken.

Wanneer zal de tracékeuze worden vastgeklikt? Op welke manier zal het ondergrondse deel worden vastgelegd?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de duidelijkheid.

Collega's Ryheul en Dochy, het moet me van het hart dat het mij mateloos ergert hoe jullie opnieuw, om politieke redenen, een spel spelen met de energietoekomst van Vlaanderen, van West-Vlaanderen, van West-Vlaamse bedrijven en gezinnen. Dat is stuitend. In dit parlement zegt niemand, ook wij niet, al een heel jaar lang, dat er geen gezondheidsnormen moeten komen. Iedereen zegt dat hier. Iedereen zegt dat er ruime compensaties moeten komen op een correcte manier voor alle omwonenden en betrokkenen. Maar u wekt de schijn, collega Ryheul, alsof de netzekerheid van ons net in West-Vlaanderen onbelangrijk is. Ik merk dat het Vlaams Belang blijkbaar wil spelen met de belangen van West-Vlaamse bedrijven om nog energie te hebben op de cruciale momenten.

Collega Dochy, u doet alsof het niet mogelijk is in de hele procedure tot aan het GRUP om tot veiligheids- en stralingsnormen te komen, zoals de minister zegt. Dus ik heb één duidelijke oproep aan u, minister: ga niet mee in dit spel, laat u niet stilleggen. De energietoekomst van Vlaanderen en West-Vlaanderen is te belangrijk om politieke spelletjes mee te spelen. We gaan niet dezelfde sier van de voorbije weken op. Laat ons ernstig werken. Ik sluit aan bij wat de heer Maertens zegt: objectieve analyses baseren op wetenschap. (*Applaus bij Groen en van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Als we dit dossier naar de Griekse kalenden verwijzen, zetten we de wereld op zijn kop. We gaan doen wat noodzakelijk is in het belang van Vlaanderen. Dat gaan we doen. Dat gaan we de komende weken doen. Het studiewerk is gebeurd. Sorry aan iedereen die nu nog eens pleit voor studies, die pleit om dat nog eens te bekijken en wat nog allemaal. Dat hebben we gedaan. We hebben zelfs buitenlandse onderzoekers bevroegd. Dat is allemaal gebeurd. Er is geen enkel dossier in Vlaanderen geweest dat zo nauwkeurig bekeken is als dit. Dat werk is gebeurd.

Inderdaad, onze administratie en wetenschappers hebben het voorbereidend werk rond de tracés gedaan. Normaal gezien, mijnheer Tobback, duurt dat negen maanden. We zijn vrij snel geweest. De beslissing viel op 18 november, het is nu half maart. Ja, ik heb de bedoeling om snel te gaan. Als het dossier klaar is, is het klaar. De administratie was goed op de hoogte van het feit dat zodra de GRUP beslist was, het snel kon gaan. De tracés zijn er. Dat is ook op basis van objectieve criteria, zoals ook de heren Schiltz en Maertens hebben aangegeven. Het is nu aan de regering om keuzes te maken. Ik ga daar niet op vooruitlopen. We gaan dat collectief bespreken binnen de regering, en het liefst zo snel mogelijk. Ook daar heeft de heer Schiltz gelijk, vanaf het moment dat we een voorkeurtracé naar voren brengen, zal dat voor heel veel mensen in West-Vlaanderen een geruststelling zijn.

Neen, we gaan dit niet naar de Griekse kalenden sturen, dat is de wereld op zijn kop zetten. We gaan de komende weken hierover moeten beslissen. We gaan doen wat noodzakelijk is in het belang van Vlaanderen.

Wat de stralingsnormen betreft, collega Dochy, vind ik het jammer dat dat in het verleden nooit is gebeurd. De Europese aanbeveling dateert van 1999! Dat is toch jammer! Het is zo jammer dat dat nog niet gebeurd is! Ik vind dat spijtig. Ik vind dat niet alleen spijtig voor de inwoners van West-Vlaanderen maar ook voor de mensen die in Limburg wonen! Die mogen ook een hoogspanningskabel krijgen! Ik vind dat die ook de stralingsnormen moeten kennen. Bon, ik moet het doen met wat er voorligt. We hebben het afgelopen jaar, samen met het onderzoek van professor Westermann, ons onmiddellijk gefocust op de stralingsnormen. Dat is voor de eerste keer beslist in de regering. Zelfs die 100 microtesla – u bent daar niet tevreden mee – bestond niet! Dat bestond niet in

Vlaanderen! We hebben dat goedgekeurd, ik ga daar nu een tweede keer voor naar de regering.

En wat dat afwegingskader betreft, moet u ook goed luisteren: wij gaan dat samen doen met ons voorkeurtracé. Dat is de logica zelve, denk ik. Wij hebben daar wat tijd voor nodig gehad, om dat ook nauwkeurig te kunnen doen. Maar het werk is gebeurd, door deze regering en door deze minister. En godzijdank zullen binnenkort alle Vlamingen die in de buurt van zo'n hoogspanningskabel wonen, weten wat de stralingsnorm is en wat daar gaat gebeuren als dat ding begint te piepen. Wij leggen dat op aan Elia, inderdaad, Elia zal dat moeten uitvoeren.

Wat de compensaties betreft, collega's: dat is voor mij wel een en-enverhaal. Wij hebben dat ook zo beslist in de regering. Ik vind dat ook essentieel voor eenieder die daar woont.

Want mensen die daar wonen, kunnen met de komst van die bovengrondse kabel zeggen dat ze dat niet opportuun vinden en daar niet willen blijven wonen, omdat ze visuele hinder hebben of kinderen hebben of ik weet niet wat. Ik kan mij voorstellen dat mensen zeggen dat ze hun huis willen verkopen. Dan vind ik wel dat het compensatiepakket er moet komen. Dat hebben wij vanuit de Vlaamse Regering ook gesuggereerd aan de federale collega's, want zij moeten daar ook wel mee aan de slag gaan. Het overlegcomité is al geweest, en het was duidelijk dat men daar akte van heeft genomen, maar dat de federale collega's daar nog niet mee aan de slag zijn gegaan. Ik zal dat doen.

Elia was al op de hoogte, maar ik zal daar ook met de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) een discussie over voeren. Hier zitten partijen die ook federaal in de regering zitten. Het zou goed zijn om ook die federale ministers ervan te overtuigen dat dat pakket er moet komen. Het is een en-en, dat zijn wij heel duidelijk overeengekomen in de Vlaamse Regering. Wij willen een draagvlak voor dit dossier: er zijn een heleboel mensen ongerust, dus dat brede compensatiepakket is noodzakelijk. Als de definitieve beslissing valt, moet dat compensatiepakket er ook zijn.

Dus, collega's: iedereen bedankt voor de bezorgdheid, maar we gaan dus niet meer verder onderzoeken. Alles is grondig onderzocht, wij moeten nu verder in dit dossier. Compensatie is essentieel, dat hoort bij dit dossier, net zoals de stralingsnormen en het afwegingskader waarvan we ook werk hebben gemaakt. En dan is er het tracé, dat in de loop van de komende weken door de Vlaamse Regering beslist zal worden. Dit is net zoals het stikstofdossier een moeilijk dossier, maar het is aan ons, politici, om beslissingen te durven nemen en die beslissingen ook te verdedigen. *(Applaus bij de N-VA en van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Met dat laatste ben ik het met u eens, minister. En dan wil ik toch ook nog even naar een aantal collega's van het Vlaams Belang kijken. In de commissie Energie klaagt collega Van Rooy met name steen en been over het capaciteitstarief, wat trouwens een van de weinige dingen is waar we het met elkaar over eens zijn. Maar dat gaat over maximaal 25 euro per jaar per gezin op de elektriciteitsfactuur. Uw partijgenote, mevrouw Ryheul, is hier namens het Vlaams Belang aan het pleiten om te investeren in technologie, namelijk ondergrondse gelijkstroom, die veel zwaarder gaat doorwegen in de energiefactuur van al onze Vlaamse gezinnen en daar zwijgt u over. Ik heb de indruk dat u eigenlijk als partij met het Vlaams Belang voor elke klager een ander verhaal hebt, maar voor niemand een eerlijk antwoord.

Minister, ik zou u willen oproepen om niet in dat soort van 'tsjeverij' te verzuipen met dit dossier. Vlamingen hebben recht op een eerlijk antwoord, we zijn

allemaal betrokken partij in dit verhaal, dit gaat over ons aller belang. Ik hoop dat de Vlaamse Regering in deze niet dat soort van oneerlijkheden gaat beginnen te verkondigen, maar inderdaad snel, helder en rationeel een duidelijke keuze zal maken voor een tracé. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, hoe zal deze Vlaamse Regering het aan de West-Vlamingen uitgelegd krijgen als over een paar maanden of over een paar jaar blijkt dat het in Wallonië wél mogelijk is om die ondergrondse oplossing daar aan te bieden? U wilt nog steeds het risico nemen om de Belgische energietransitie te laten stilvallen door halsstarrig te blijven meegaan in dat bovengronds Ventilusverhaal. Dat is een keuze die tot jarenlange juridische procedures zal leiden en de bevolking ook handenvol geld zal kosten. We zijn inderdaad maandenlang in gesprek gegaan met diverse stakeholders: met de burgers, omwonenden, experts, ondernemers en zelfs ook met Elia. De enige conclusie die we kunnen trekken, is dat er maar één mogelijkheid is en dat is de ondergrondse Ventilusverbinding. Hiervoor reik ik opnieuw de hand naar cd&v. Laat jullie niet plooiën. Laat jullie niet opnieuw rollen zoals dat gebeurd is in het stikstofdossier.

Het is nu het moment om de hakken in het zand te zetten en samen met het Vlaams Belang ervoor te zorgen dat Ventilus in West-Vlaanderen alsnog ondergronds komt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Mijnheer Vaneeckhout, het was niet nodig om het nog een keer te herhalen. Iedereen weet ondertussen al dat u de technische discussies en de wetenschappelijke documenten over CO2 en hernieuwbare energie belangrijker vindt dan de gezondheid van de mensen in onze provincie. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Maar uiteindelijk, minister, zitten we met onze beide partijen twintig jaar samen in de Vlaamse Regering en die normen waren er niet. Dat is spijtig. Ik ben blij met die norm van 100 microtesla, maar ik verwacht nog duidelijkheid over dat afwegingskader, waarvan het mij logisch lijkt dat dat er is vooraleer het tracé wordt bepaald. Maar als het er vandaag komt, dan moeten wij ook zeggen wie daarvoor geijverd heeft: dat zijn de burgerplatformen uit West-Vlaanderen, het ondernemersplatform en dat zijn de burgemeesters van West-Vlaanderen. Zij hebben ervoor gezorgd dat dit hier op de politieke agenda is gekomen, anders waren die normen er zeker nog niet. *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en van minister Zuhal Demir)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de negatieve ratingvooruitzichten van kredietbeoordelaar Fitch voor de Belgische overheidsfinanciën en de mogelijke impact hiervan op Vlaanderen

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, het was denk ik een wat minder leuke week voor uw collega-ministers van Begroting en Financiën, aan de overkant van de straat. Eerst zei de Nationale Bank dat de structurele stijging van de primaire uitgaven onhoudbaar is. De voorzitter ging zelfs nog verder en zei dat de regering niet alleen te veel geld uitgeeft, maar ook nog eens aan de verkeerde zaken. Vandaag konden we al lezen wat het Federaal Planbureau ervan vond. Zij voorspellen dat

we, als we zo federaal voortdoen, afstevenen op een schuld van 160 procent en een tekort van maar liefst 9 procent. Dat zijn cijfers die doen denken aan Griekenland in de periode van zijn ernstige problemen.

Ook internationaal is dat niet onopgemerkt gebleven. We hadden het ratingbureau Fitch dat vrijdag zijn kredietrapport over de Belgische overheidsfinanciën heeft uitgebracht. Ze wijzen op de verslechterde toestand en waarschuwen daarvoor. De federale rating blijft voorlopig hetzelfde, namelijk AA-, maar het ratingsvoorzicht verslechtert van stabiel naar negatief en dat is toch niet onschuldig, want dat betekent dat er wellicht ook een verlaging van de rating zelf zit aan te komen en dat blijft niet zonder gevolgen. Dat zal ook in de praktijk betekenen dat we meer rente gaan moeten betalen om onze schulden af te lossen.

Voordat de collega's beginnen te vragen wat ik met deze informatie doe in dit parlement en dat ik dat aan de overkant van de straat moet uitleggen, denk ik dat ook Vlaanderen daar mee de gevolgen van dreigt te betalen. Enerzijds omdat alle Vlamingen natuurlijk mee betalen aan die Belgische schuld, maar ook omdat er rente betaald moet worden op de aflossing van de Vlaamse schuld en die rente wordt mogelijk geïmpacteerd door die rating.

Mijn vraag aan u is heel eenvoudig: welke impact verwacht u van die verlaagde Belgische kredietwaardigheid op de Vlaamse overheidsfinanciën?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het inderdaad geen verrassing is dat deze zoveelste waarschuwing er komt. U hebt zelf al naar enkele andere verwezen. De meest uitgesproken voor mij was de Nationale Bank, die in zijn rapport zeer nadrukkelijk opnam dat Wallonië en Brussel federaal met een gigantisch probleem zitten, zowel op het vlak van de begroting als de oplopende schuld, en daaraan toevoegt dat Vlaanderen dat probleem niet heeft.

Fitch geeft hetzelfde signaal en zij gaan die outlook negatief bijstellen. Dus dat betekent dat er nog geen kredietverlaging is, maar dat zij wel voor de komende jaren die mogelijkheid openlaten. De reden waarom zij dat doen, is in de eerste plaats omdat de situatie nog is verslechterd, dat is ook heel concreet wat een negatieve outlook betekent. Ik raad u aan om het rapport zelf te lezen als u dat interesseert, maar het is nogal deprimerende lectuur. Men geeft daarin ook uitdrukkelijk aan – in andere woorden, maar ik parafraseer – dat men geen hoop meer heeft op de nodige hervormingen nog voor de verkiezingen en men verwijst zelfs naar de traditie in dit land om heel lange regeringsvormingen te hebben. In die zin rekenen ze er dus niet op dat er nog hervormingen komen.

Dat betekent dus inderdaad dat er een mogelijke verlaging kan komen van die rating, en die heeft wel degelijk ook gevolgen voor Vlaanderen. Het is zo dat je weet dat Vlaanderen of de deelstaten, de deelentiteiten maar maximaal een trapje beter kunnen hebben dan de gefedereerde entiteit. Dus ook voor Vlaanderen heeft dat in die zin zijn impact, en ook op de rente, want de rente die wij betalen hangt wel degelijk ook af van die federale. Dat hangt daarmee samen.

Ik denk dat het goed is dat dat signaal opnieuw wordt gegeven. Ik heb altijd gezegd dat een begroting de beste buffer is om toekomstige crisissen aan te pakken, en dan denk ik dat iedereen wel zijn hart vasthoudt met wat er vandaag opnieuw aan het gebeuren is. We zullen zien waar dat naartoe gaat en ik ga daar geen verdere uitspraken over doen.

Maar iedereen heeft wel door dat dat opnieuw heel slechte tijden zijn die op ons afkomen als dit de verkeerde kant opgaat. En als je dan één ding nodig zult

hebben, dan is het wel een gezonde begroting om dat aan te pakken. En net dat hebben wij niet in dit land en dat is zeer jammer.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, voorzitter en dank u, minister voor uw antwoord.

Het stemt inderdaad tot voorzichtigheid en eigenlijk tot grote zorgen, want we worden meegesleurd in dat Belgische deficit. Vlaanderen heeft op zich een gezonde rating. Er zijn ook geen indicaties dat dat zal veranderen, maar zoals u hebt uitgelegd, hangt het vast aan die federale rating en we zullen daardoor ook zelf meer rente moeten gaan betalen.

Binnenkort moeten we onze begroting als 'NV België' weer aan Europa gaan voorleggen. Ook daar is er sprake van dat men opnieuw naar strengere regels zal gaan, dat die uitzonderingsclausule afloopt. In het verleden, als België er wat slechter voor stond, gingen er stemmen op om aan de deelentiteiten wat extra inspanningen te vragen. Met name Vlaanderen werd dan bevraagd of we geen overschotten konden boeken om de putten van anderen te delven.

Daar kan wat onze fractie betreft uiteraard geen sprake van zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat we minder gaan uitgeven aan onderwijs, welzijn, openbare werken omdat er op andere niveaus slecht gewerkt wordt. Daarom is mijn uitdrukkelijke vraag: kunt u namens deze Vlaamse Regering bevestigen dat er op geen enkele manier een dergelijke afspraak mogelijk is? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter.

Minister, het is inderdaad zo dat het Amerikaans ratingbureau Fitch de credit-score dreigt te verlagen door de negatieve vooruitzichten in plaats van de voormalige stabiele situatie. Fitch steunt zich natuurlijk op de oplopende schuldgraad van België en mijn verwachting is inderdaad – als je het rapport helemaal leest – dat er voor de verkiezingen geen saneringen meer komen. Ik denk ook dat dat zo zal zijn.

In 2020 gaf datzelfde Fitch aan Vlaanderen een hogere rating dan België. U verwees daar al naar. Wij kregen voor Vlaanderen een rating van AA, en België kreeg een rating van AA-, en dat was heel uitzonderlijk. Het was eigenlijk knap dat we dat konden hebben. Fitch steunde toen op cijfers van 2019, maar die zijn sindsdien natuurlijk wel veranderd. In 2019 hadden we een schuld van 24,1 miljard euro, en nu is dat voor 2023 bijna verdubbeld naar 45,2 miljard euro en de ratingbureaus lezen dat natuurlijk ook.

De schuld is hier in Vlaanderen duidelijk niet onder controle en dus zou ik graag weten van u welke maatregelen u nog kunt of hoopt te nemen, als dat al mogelijk is, om die ratingverlaging te vermijden. En mocht die er dan toch komen, wat is dan de impact op de schuld en de rente? Want die rente gaat reeds maal drie in het meerjarenperspectief voor 2027.

De voorzitter: Nog één minuut, mevrouw Van dermeersch.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): En dat is dan 1,28 miljard euro.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Ik denk dat deze waarschuwing van Fitch op tijd komt en het is ook een aanmoediging voor het Vlaamse niveau om inderdaad de begroting op orde te houden. Ik denk dat dat heel erg belangrijk is, ten eerste

om onze schuld- en rentelasten in toom te houden. En dat pad wordt bewandeld, mevrouw Van dermeersch. Wij zijn de enige entiteit in dit land, en ook in Europa, als je dat breed bekijkt, die op relatief korte termijn – een paar jaar – naar een begrotingsevenwicht zal evolueren.

Ten tweede is het ook belangrijk om een buffer te voorzien voor eventuele nieuwe crisissen, want we hebben er de voorbije jaren een paar gehad. We denken nu dat we voor een paar jaar gerust zijn. Maar de bankencrisis loert om de hoek, dus we moeten toch wel absoluut de rekening en begroting op orde te houden, en van daar is er vanuit onze fractie een aanmoediging om dat pad te blijven bewandelen. We worden daar inderdaad ook in gesteund door de Nationale Bank, die heel duidelijk zegt dat Vlaanderen de entiteit is in ons land die dit doet.

Ten tweede is het denk ik ook wel een uitnodiging naar de andere entiteiten in dit land toe om werk te maken van structurele hervormingen. Op federaal niveau is de fiscale hervorming van vice-premier Van Peteghem daar een mooi voorbeeld van. En we hopen vanuit onze fractie dat er dan ook op dat niveau werk van gemaakt wordt.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor de bijkomende vragen.

Eerst en vooral, mevrouw Van dermeersch: ik begrijp uw opmerking helemaal niet. Maar u zult het me niet kwalijk nemen dat ik de Nationale Bank een iets betrouwbaardere bron vind dan de Vlaams Belangfractie. Zoals de heer Van den Heuvel ook zegt, zegt die Nationale Bank in zijn rapport uitdrukkelijk dat die schuld in Vlaanderen net wel houdbaar is, en zijn het net de anderen die een waarschuwing krijgen. Dat betekent niet dat we ook geen probleem hebben, waar we naar moeten kijken. Maar onze begroting gaat wel degelijk naar een evenwicht, en dat zorgt er in ieder geval voor dat we geen schuldopbouw meer zullen hebben. Gisteren hebben we het er trouwens nog over gehad in de commissie. Ik denk dat u niet aanwezig was, maar we hebben daar zeer duidelijk kunnen aantonen dat in bijvoorbeeld de uitvoering van 2022 onze schuld heel wat minder oploopt dan we gedacht hadden. Dat is dus alleen maar positief.

Ten tweede kijken we dan opnieuw naar het federaal niveau. Om u maar één indicatie te geven: we hebben op dit moment nog geen duidelijk zicht op welk gevolg die ratingaanpassing precies gaat hebben. De outlook zelf die bijgesteld wordt, hoeft daarom nog niet op de financiële markten een gevolg te hebben. Als die rating wel bijgepast zou worden, kan dat wel het geval zijn. En we zien bijvoorbeeld in vergelijking met Frankrijk, als we de zogenaamde spread van het laatste jaar bekijken, dat die spread is gegroeid. We zaten een jaar geleden op ongeveer hetzelfde niveau. Wij zitten nu 0,5 procent hoger. En dat zijn toch allemaal tekenen aan de wand dat we daarmee moeten opletten.

Het boeken van overschotten, mijnheer Coel, is natuurlijk absoluut niet aan de orde. Iedereen beseft dat maar al te goed, en dat zijn discussies die we hier al meermaals gehad hebben, dat er ook in Vlaanderen nog heel wat noden zijn. Mijn ingesteldheid is: centen die de Vlaming betaalt in zijn belasting, moet je ook teruggeven aan de Vlaming onder de vorm van beleid. Het boeken van overschotten is daar op dit moment dus zeker niet aan de orde. Op lange termijn zou dat alleen maar – heel hypothetisch – een mogelijkheid kunnen zijn, maar dan niet om andere tekorten bij te passen, maar om onze eigen schuld af te bouwen. En dat kan dan de enige intentie zijn.

Ik wil daar nog één ding aan toevoegen. Ik denk dat er gisteren of eergisteren in de krant nog een verwijzing naar het Griekse scenario stond. Er werd onmiddellijk door heel wat economen gezegd dat dat niet meteen aan de orde is. Ik

denk ook dat dat niet meteen aan de orde is. Waarom? Omdat je natuurlijk in Vlaanderen, in vergelijking met wat in Griekenland gebeurd is – heel lapidair gesteld – een heel rijke bevolking tegenover een arme staat hebt. In Griekenland waren beiden armlastig. Je moet goed nadenken over de logica die daar gebruikt wordt, want dat betekent natuurlijk wel dat men ervan uitgaat dat men niet direct onder druk van de financiële markten komt. Waarom? Omdat die financiële markten ervan uitgaan dat die tekorten van de overheid bijgepast kunnen worden door de mensen, door de burger, door die rijke samenleving. Beste mensen, dat betekent natuurlijk dat die tekorten bijgepast moeten worden door belastingen. Dat is natuurlijk waarin we niet verzeild mogen geraken, wat we niet mogen doen. Dat is waarom de hervormingen waar we al zo lang op wachten, nodig zijn op federaal niveau en ook in de andere deelstaten in dit land.

Ondertussen denk ik dat we vanuit Vlaanderen doen wat we moeten doen: onze begrotingskoers vasthouden, en ervoor zorgen dat we ook in de toekomst inderdaad nog een buffer hebben om eventuele crisissen daadkrachtig te kunnen aanpakken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik denk dat het duidelijk is dat Vlaanderen twee keer de factuur dreigt te betalen van het Vivaldibeleid. Eén keer om de Belgische schuldenput te financieren, en een tweede keer omdat ook de Vlaamse rentes zullen stijgen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Ik denk dat een hervorming zich opdringt. En Fitch geeft het duidelijk aan: ze verwachten het van de Federale Regering niet meer. Ze krijgt haar hervormingen niet rond. Ook na de verkiezing verwachten ze er niet veel meer van, met onze traditie van vijfhonderd dagen regeringsvorming. De echte oplossing is dus de structuur van dit land aan te pakken, door naar het confederalisme te gaan en Vlaanderen zelf de sleutels in handen te geven en goed beleid te laten voeren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het uniform Vlaams kotlabel

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invoering van een label voor studentenkoten

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Minister, onze Vlaamse studenten moeten met een gerust hart op kot kunnen gaan. Dat wil zeggen: een kot dat voldoet aan de hedendaagse kwaliteitsvereisten, maar ook een kot waar ze zich thuis voelen. Vele jaren geleden ben ik ook een kotstudent geweest in Leuven, en ik spreek met ervaring dat je daar thuis voelen wel heel belangrijk is, want voor sommigen is dat net iets belangrijker dan voor anderen.

We zien dat de ene student zich al wat meer thuis voelt dan de andere op kot, en sommigen het wat te bont kunnen maken ook, maar soit.

Minister, deze ochtend kondigde u de lancering van een kwaliteitslabel aan van de Vlaamse studentenkamers. Daarmee moet het mogelijk worden om de bestaande koten op een transparante manier te vergelijken. Daarmee zet Vlaanderen duidelijk in op een eenvoudig kader om die kwaliteitsvolle koten te kunnen vergelijken. Er is ook een meldingsplicht voor diegenen die huisvesting aanbieden. Dit gecombineerd met een kwaliteitslabel maakt het voor de onderwijsinstelling en

de lokale besturen ook duidelijk wat het aanbod precies is, kunnen er controles worden gedaan, en heeft het ook een positieve impact op de kwaliteit van onze koten. Het label komt er in nauw overleg met onze onderwijsinstellingen, de lokale studentensteden en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). Het label zal in 2024 worden gelanceerd.

Minister, ik heb het nieuws deze ochtend op de radio vernomen. Mijn vraag is of u wat meer duiding kunt geven over het kwaliteitslabel en hoe het traject verder uitgewerkt zal worden?

De voorzitter: Mevrouw van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik heb ook naar de radio geluisterd, en ik vind het wel goed dat u een Vlaams label voorziet voor kwaliteitsbewaking. Het is namelijk zo dat als ouders met hun studenten een kot gaan zoeken – gemiddeld zijn dat drie bezoeken voor ze een kot huren – is het goed dat er een vorm van conformiteit is, zowel naar woningkwaliteit, naar brandveiligheid, en dat er een stedenbouwkundige vergunning is. Ik denk dat veel ouders zenuwachtig zijn omdat ze hun kinderen moeten loslaten. Ze willen niet alleen dat ze goede punten halen, maar ook dat ze veilig gehuisvest zijn.

Het is goed dat u die kwaliteitsbewaking uniformiseert en kenbaar maakt, minister. Ik vergelijk het een beetje met het logies dat ook een label heeft. Leuven heeft echter al een label, Gent heeft een label, Brugge heeft een initiatief, Kortrijk ook. Veel universiteiten hebben dus al een label en het is denk ik niet de bedoeling dat alle vensters van alle studentenkotenvolhangen met labels. U hebt dit dus vandaag aangekondigd en het zal, niet verplicht, ingevoerd worden vanaf 1 januari 2024. Hoe zult u die uniformisering bewerkstelligen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Tijden zijn inderdaad veranderd. Ik heb ook lange tijd op kot gezeten. Ik geef u twee voorbeelden om te illustreren dat de tijden veranderd zijn: ik zou nooit mijn ouders meevragen om een kot te kiezen en ik heb ooit nog zelf een toilet geïnstalleerd op kot. We stelden ons daar geen vragen bij, maar goed, tijden zijn veranderd.

We zijn vorig jaar in juni een heel open dialoog gestart met de hogeronderwijsinstellingen, de universiteiten, de studentensteden – want de lokale besturen hebben hier een belangrijke rol –, de studenten zelf en enkele private spelers. We zijn gaan kijken op welke manier wij vanuit Vlaanderen een ondersteuning kunnen bieden voor de uitdagingen met betrekking tot studentenhuysvesting – het is al besproken in de commissie ook. Er zijn drie belangrijke onderdelen uitgekomen. Eerst en vooral het aanbod, en dat heeft natuurlijk het belangrijkste effect op de prijs. Ten tweede het monitoren, het in kaart brengen van dat aanbod en hoe dat afgestemd wordt op de vraag, en ten derde de kwaliteit.

Met betrekking tot de kwaliteit was de vraag vooral hoe we de verschillende gemeentelijke reglementen op elkaar kunnen afstemmen. Daar wordt verder aan gewerkt.

Het belangrijkste resultaat vandaag, de rest van het overleg loopt nog, is met betrekking tot dat uniform kotlabel. De doelstelling daarvan is de studenten en ouders een betere inschatting te laten maken of ze de juiste prijs betalen en of ze waar krijgen voor hun geld. Zo kunnen ze een betere afweging maken voor dat kot.

Er zijn drie criteria om een kotlabel te krijgen. Eerst en vooral – en heel logisch – of het gebouw wel vergund is voor studentenhuysvesting. Ten tweede of het

voldoet aan bepaalde kwaliteitsnormen. We hebben in Vlaanderen kwaliteitsnormen, het overleg voor het gelijktrekken van de gemeentelijke normen loopt nog. Dat gaat over oppervlakte, de aanwezigheid van een individuele wastafel met stromend warm water, gemeenschappelijke delen als toiletten en douches.

En dan ten derde – waarvan ik eigenlijk denk dat dat het belangrijkste van alles is, want het is het moeilijkste om in te schatten is voor studenten en hun ouders – is er de brandveiligheid: voldoen die kamer en dat gebouw wel aan de brandveiligheidsnormen? Dat zijn dus de drie onderdelen van dat kotlabel, waar aan men moet voldoen om dat kotlabel te krijgen.

Hoe zal dat nu praktisch gaan? We hebben reeds het Vlaams Loket Woningkwaliteit (VLOK). U kent dat, dat is ons digitale loket waarmee wij de lokale besturen ondersteunen in hun woonbeleid. Daar zal de verhuurder zo'n kotlabel kunnen aanvragen. Zodra die dat toegekend krijgt, of zodra dat op VLOK is ingevuld, wordt dat aan een andere website gelinkt, waar studenten, heel overzichtelijk, met een kaart aangegeven zullen krijgen waar die koten zitten die een kotlabel hebben gekregen. Daarmee hebben we ook al een deel vervuld van die monitoring waarover het verder nog zal gaan.

Er is ook schriftelijk de vraag gesteld – die hier niet werd herhaald, maar ik vind ze wel zeer terecht – of dit ook met betrekking tot de prijzen een effect zal hebben. Ik denk dat dat zal meevallen. Eerst en vooral is het belangrijk dat studenten weten dat men waar krijgt voor zijn geld, dat die studentenhuisvesting voldoet aan de normen die wij stellen, en dat men daar dus ook een prijs voor betaalt.

Ten tweede denk ik dat het allerbelangrijkste effect op die prijs natuurlijk het aanbod is. Hoe meer aanbod, hoe meer prijsdempend dat werkt. Dat overleg loopt nog, dat is ook een moeilijke vraag. Dat is een heel grote uitdaging, en u weet ook dat er een link is met de totale krapte op onze woonmarkt. Daar gaan we dus naar moeten kijken.

Ten derde bestaan er al dergelijke labels. Als er dus überhaupt een effect geweest zou zijn op de prijs, dan is dat er al. Door het feit dat we dat uniformiseren, denk ik net dat we dat eventueel effect al wat gaan milderen.

Sowieso weet u dat het altijd een heel moeilijke evenwichtsoefening is om kwaliteit in overeenstemming te brengen met het aanbod. Want we hebben natuurlijk dat aanbod nodig, en we willen verhuurders dus ook aanmoedigen om te voldoen aan die normen, en dus te blijven aanbieden op de studentenhuisvestingsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, minister, om meer toelichting te geven over het werk en het traject rond het kwaliteitslabel.

Uw beleid rond studentenhuysvesting werkt op drie sporen. U sprak over aanbod, kwaliteit en monitoring. Het is net op het derde werkspoor, op die monitoring, dat er duidelijkheid geschapen moet worden over welke data er juist verzameld moeten worden, en hoe we die data in kaart moeten brengen om net tot dat betrouwbare monitoringsysteem te komen.

De resultaten van dit traject zorgen er niet alleen voor dat we een goed zicht krijgen op de kwaliteit van onze koten, maar zorgt ook voor zicht op het aanbod dat we hebben. Want tot op vandaag is het nog altijd niet duidelijk hoeveel studentenkoten we in Vlaanderen hebben.

Mijn bijkomende vraag aan u, minister, is dan ook hoever we staan met dit monitoringsysteem.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, het is een begin, en ik denk dat het kwaliteitslabel een positief effect kan hebben op de meldingsplicht. Maar het zijn er natuurlijk ook veel. Het is niet verplicht om dat label aan te vragen. Zolang het niet verplicht is, denk ik dat u misschien de monitoring of het aanbod niet zo goed in beeld zult kunnen brengen.

Maar ik heb eigenlijk nog een andere vraag. VVS had eigenlijk ook de vraag – want er is daar veel overleg over geweest, er is daar veel over geschreven – dat ze ook een label wilden voor een kotvriendelijke baas. Ik ben daar eigenlijk wel een voorstander van. Ik heb zelf twee kotstudenten, en natuurlijk hoor ik ook al hun vrienden en vriendinnen die bij ons thuis komen, en dan merk je toch wel dikwijls een soort ergernis bij hen. Dat gaat dan over het feit dat de kotbaas het toilet niet repareert, de douche werkt niet, en men moet blijven zagen. Het gaat dus over kleine dingen waar de kotbaas zich eigenlijk niks van aantrekt. Ik ben daar dus eigenlijk een beetje een voorstander van.

Als we dan toch alles op zo'n site gaan monitoren, en een label zouden geven voor de kwaliteit, dan is het misschien ook goed dat u er een vorm van TripAdvisor van zou maken. Daarbij kunnen de studenten ook sterretjes geven aan de kotbaas. Dat zou hen misschien ook kunnen motiveren om kleine ongemakken – bijvoorbeeld het terugbetalen van de huurwaarborg is ook zo iets – die ze normaal negeren, op te lossen. Er zijn te weinig koten, veel te weinig.

De voorzitter: Nog één minuut, mevrouw Van Volcem.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Ik heb nog één minuut, ik moet dus afronden.

Mijn vraag is dus of u dat ook eens op langere termijn in overweging wilt nemen.

De voorzitter: Ik wil toch iedereen vragen om zich aan de eenminuutregel te houden voor de reacties en de slotopmerkingen.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het is positief dat er een label komt waar studenten en hun ouders meer en meer naar kunnen kijken om hen te helpen in hun zoektocht naar een veilig en goed kot. Maar laat ons realistisch zijn – u hebt het zelf al even aangehaald –: de impact hiervan blijft beperkt zolang er zo'n groot tekort is aan betaalbare studentenkoten in Vlaanderen. Door de grote vraag gaan de koten zonder label of de onveilige koten ook verhuurd geraken. Veel studenten gaan daarnaast ook geen kot vinden of het heel moeilijk hebben om een kot te vinden omdat alle betaalbare en kwalitatieve koten verhuurd zijn. Ofwel kunnen ze geen kot betalen omdat de prijzen de pan uit swingen vanwege het gebrek aan aanbod. Ik wil graag horen wat u daaraan wilt doen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Ik ben wat teleurgesteld, minister. Deze ochtend zette ik de radio aan. Ik hoopte Ruth Joos te horen, maar het was u. Daar kan ik mij nog over zetten. Maar dan kwam u af met een kotlabel, en, nota bene, een jaar nadat we hier allemaal vooraan stonden na een noodkreet van VVS. Wanneer ik het voorbije jaar sprak met studenten – en West-Vlamingen studeren zowel in West-Vlaanderen als in Gent, dat zijn er heel wat – bleek vooral het probleem van de betaalbaarheid erg groot. Dat is mijn grootste teleurstelling. Ik dacht dat u, minister Diependaele, eindelijk zou aankondigen dat u het aanbod zou gaan uitbreiden en dat u de betaalbaarheid van het onderwijs zou gaan verbeteren.

Nu, de antwoorden van minister Weyts hebben me met mijn voetjes al op de grond gezet. De N-VA is niet zo hard bezig met de betaalbaarheid van studeren. Dat wordt meer en meer een voorrecht van de 'lucky few'. En dat is waar Vooruit zich niet kan bij neerleggen.

VVS heeft een kotlabel gevraagd, minister. Zij vroegen er ook nog aandacht voor betaalbaarheid, studentvriendelijkheid, maar ook middelen om te controleren bij. Ik zie de grote meerwaarde niet echt. We hebben het gevoel dat u het gemakkelijkste hebt gedaan: een labeltje plakken op de voordeur en het is geregeld.

De voorzitter: Eén minuut, mijnheer Veys.

Maxim Veys (Vooruit): Maar wat echt moeilijk is, namelijk het aanbod en de betaalbaarheid, daar hoor ik niets over.

Hoe pakt u de betaalbaarheid aan? Hoever staat u daarmee na een jaar? Wat mogen we verwachten van de Vlaamse Regering rond betaalbare studentenhuysvesting? (*Applaus bij Vooruit en van Onno Vandewalle*)

De voorzitter: Het debat over de betaalbaarheid van de studentenkoten is een onderwerp dat morgen in de commissie, onder andere door u, zal worden gevoerd, mijnheer Veys. Vandaag gaat het over de labels.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Morgen hebben we inderdaad in de commissie vragen over de betaalbaarheid van publieke koten, in de eerste plaats. Hier hebben we het over de private markt. Hoewel ik denk dat dit op zich een goed initiatief is, minister, verandert het effectief niets aan de fundamentele problemen op de kotenmarkt. Dat is het aanbod – u hebt dat al aangehaald – en de betaalbaarheid die daarmee samenhangt. De vraag is natuurlijk welke maatregelen u gaat nemen om dat aanbod te verhogen.

U zei daarnet dat u in overleg bent daarover. Dat is zeer goed. Na een jaar bent u daarover in overleg. Wat levert dat overleg allemaal op? Wat wordt daar besproken? Wat zal daaruit komen? Is, met name, het uitbreiden van het aanbod van publieke koten daar een onderdeel van?

En ten tweede: wat gaat u doen om de kostprijs te verlagen? Want die blijft alleen maar verder stijgen. Dat is natuurlijk nefast voor de toegang tot ons onderwijs. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Bij mijn laatste vraag over het Vlaamse kotlabel, minister, kon u nog geen datum geven. Vanochtend konden we lezen dat de primeur voor aanstaande januari zal zijn. Ook wij waren vragende partij hiervoor en vinden dat zeer positief.

Maar inderdaad, als de studentenhuysvesting stilaan onbetaalbaar wordt, wordt het ook wel wat relatief. U kent daarin ons standpunt. Voor cd&v mag studeren geen luxeproduct worden. Er moet voor elke portefeuille een studentenkamer beschikbaar zijn. Daarom heb ik morgen, in de commissie Wonen, een vraag aan u gesteld, over het tekort aan betaalbare studentenhuysvesting. Ik zal mijn vraag vandaag daarom beperken tot het Vlaamse kotlabel.

Heel specifiek, minister: u voert een meldingsplicht in voor de verhuurders van studentenkamers. Hoe zult u dat stimuleren? Hoe zult u erop toezien? Hoe zult u ervoor zorgen dat het kotlabel gekend en bekend zal zijn bij en onder studenten?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik heb het eerst over de vragen van de heer Veys en de heer D’Haese. Ik worstel met hoe ik me erbij moet voelen dat ik u ‘s morgens vroeg al teleurstel. Maar ik denk eigenlijk dat ik dat niet zo erg vind.

U moet weten dat de studenten mee aan tafel zaten. Als u zelf eens met studenten zou praten, dan zou u weten dat – zoals mevrouw Jans aangeeft – ze zelf al heel lang vragende partij waren voor dat kotlabel. Ik heb daarnet ook gezegd dat ze verder mee aan tafel zitten om oplossingen te zoeken rond het aanbod van studentenhuisvesting. Want daar ligt natuurlijk het grootste probleem. We moeten iets gaan doen aan die prijzen.

Dat overleg loopt dus verder, en ik denk dat dat heel constructief verloopt, waar de studenten ook actief aan bijdragen.

De controle, mevrouw Jans, zal voornamelijk gebeuren door de lokale besturen zelf. Wij zullen ondersteunend het Vlaams Loket Woningkwaliteit aanbieden, waarop ze dat kotlabel kunnen aanvragen. Verhuurders kunnen dat aanvragen, maar het zullen de lokale besturen zijn die die controles en dergelijke meer moeten doen.

Nu, voor de vragen die er nog gesteld zijn, eerst en vooral: er is een meldingsplicht vanaf volgend jaar. Dat betekent dat we op dat moment dus ook veel meer zicht gaan hebben op het aanbod van studentenhuisvesting. Want de melding zelf zal wel verplicht zijn, maar men is niet verplicht om een kotlabel aan te vragen. Het is nog perfect mogelijk dat je je wel aanmeldt voor studentenhuisvesting – dat zal ook verplicht zijn –, maar daarom hoeft je nog geen label aan te vragen. Nu, je moet sowieso wel al voldoen aan bepaalde normen om te mogen verhuren. Er zijn dus nu al kwaliteitsnormen die gehaald moeten worden om te mogen verhuren. En dat zal bij die melding natuurlijk gemakkelijker gecontroleerd kunnen worden.

Mevrouw Van Volcem, uw vraag over de toevoeging – eigenlijk de uitbreiding – van het kotlabel is heel terecht. Daar hebben we ook duidelijke afspraken over gemaakt: we gaan daar verder aan werken. Nu, dat is natuurlijk veel moeilijker objectiveerbaar. Dit is een heel subjectief gegeven, in welke gevallen een kotbaas al dan niet zijn taak vervuld heeft. Is dat een vriendelijke man of vrouw? Is dat contract in orde? Inderdaad, problemen met waarborgen en dergelijke meer. En er bestonden vandaag al enkele systemen, maar we hebben gezegd dat we daar verder gingen aan werken om te kijken om dat toe te voegen. Maar het is niet zo gemakkelijk om dat objectiveerbaar te maken.

Kijk, ik denk dat we voor die studentenhuisvesting vanuit Vlaanderen stelselmatig de nodige ondersteuning bieden aan onderwijsinstellingen en lokale besturen. En we zullen dat ook in de toekomst blijven doen, om die uitdagingen die er zijn verder aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik denk dat een betaalbaar kot vinden één zaak is, maar een kot vinden dat veilig en betrouwbaar is, en waar de student zich ook thuis voelt, is even belangrijk. Met het uniforme kotlabel zorgen we net voor een duidelijk kader, met eenduidige voorwaarden die voor alle koten over heel Vlaanderen gelden. En dat moet toch wel rust bieden aan die kakofonie aan kotlabels die op dit moment in die verschillende studentensteden bestaat. Ik denk ook – ik hoop daar eigenlijk ook op – dat we met het kwaliteitslabel die wanpraktijken – niet het verhuren van koten, maar het verhuren van krotten,

zoals de laatste jaren door de gekende Appeltansfamilie gebeurde – kunnen aanpakken en in de toekomst kunnen voorkomen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, als we positief kunnen zijn, moeten we positief zijn. Ik denk dus dat u twee goede stappen vooruit hebt gezet, waarvoor wij onze appreciatie willen uitdrukken. Dat label vinden wij een goede zaak.

En twee, we vinden het ook een goede zaak dat via de melding het aantal studentenhuysvestingen voor het eerst in kaart wordt gebracht. Want anders is het altijd een beetje gissen.

Ik zou toch willen vragen, minister, dat u dat Tripadvisorsterrensysteem dat de huurders kunnen beoordelen, misschien toch eens probeert met een proefproject. Dat is niet altijd objectief, maar ik denk, als je de vele reviews van hotels en logies leest op [Booking.com](https://www.booking.com), dat daar ook niet zo is, maar dat mensen daar wel door kunnen lezen. Je kunt het ook omgekeerd zien. Iemand die heel netjes omgaat en positief is met zijn student, zal misschien eens voorstellen om iets te gaan drinken en daarvoor een of twee sterretjes krijgen.

Ik denk dat er vele bezorgdheden zijn door het gebrek aan aanbod, minister. Zijn de kotbazen vandaag echt baas? Morgen hebben we dus een debat over hoe we het aanbod kunnen verhogen, en dat is minstens even belangrijk, maar ik mocht daar vandaag niets over vragen van de voorzitter. Bij dezen heb ik mij beperkt tot het label. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Toch bedankt, mevrouw van Volcem.

De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Thijs Verbeurgt, Conner Rousseau, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove over de aangekondigde verzelfstandiging van de winkels van Delhaize en het respect voor het personeel en het sociaal overleg – 1630 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mag ik op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie over de aangekondigde herstructurering bij Delhaize en het respect voor personeel en sociaal overleg?

De voorzitter: We zullen ons straks uitspreken over dit voorstel tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de internationale dag tegen racisme en discriminatie en het invoeren van praktijktesten voor de woningmarkt

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Dinsdag 21 maart is het de Internationale Dag tegen Racisme. Dat is absoluut nodig. Ook hier. Dit parlement wordt vandaag

voorgezeten door iemand die een boek heeft geschreven over omvolking. *(Opmerkingen en applaus bij het Vlaams Belang)*

Een theorie die zegt dat ons volk wordt vervangen door een ander volk. Die theorie is rechtstreeks afkomstig van de nazi's. Rechtstreeks! *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang. Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

Ik ben opgegroeid in een stad met heel veel diversiteit, met heel veel nationaliteiten. Voor mij was dat geen ander volk. Dat waren mijn klasgenoten, dat waren mijn teammaten, dat waren mijn vrienden. Dat zijn nog altijd mijn vrienden. Dat is geen ander volk, minister, dat zijn mijn mensen. Dat zijn ook mijn mensen. Mensen die hier opgroeien, werken, leven, ondernemen. Dat zijn mensen die elke dag racisme meemaken. Elke dag opnieuw. Een op de drie mensen met een Maghrebijnse naam wordt gediscrimineerd op de huurmarkt. Dat hebben we recent nog gezien. 'Is uw naam Frans, dan maak je een kans. Is uw naam Fatih, dan nie.'

Hoelang zullen we dat nog aanvaarden? Hoelang zullen we die pure discriminatie nog toestaan, als er instrumenten bestaan, minister, om daar iets aan te doen? De praktijktesten kunnen controleren of iemand wordt gediscrimineerd. Ze kunnen sensibiliseren als het nodig is. En ze kunnen uiteindelijk ook sanctioneren. Mijn vraag is dus heel simpel, en werd al veel gesteld. Ik zal hem opnieuw stellen: komen er praktijktesten met mogelijke sancties op de huurmarkt in Vlaanderen? *(Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Vandewalle, dank u wel. U verwees in het eerste deel van uw betoog naar mij. Ik heb daar voor alle duidelijkheid niets mee te maken. Ik heb het boek trouwens ook niet gelezen.

Er bestaat een naam voor telkens hetzelfde, die ik hier niet zal herhalen: opnieuw herhalen en dan denken dat het resultaat anders zou zijn. Ik moet u teleurstellen: ik denk dat mijn antwoord exact hetzelfde zal zijn.

Voor alle duidelijkheid: wij aanvaarden niet dat er discriminatie is op de huizenmarkt of de arbeidsmarkt of waar dan ook. De vraag is natuurlijk wat je daaraan doet en wat de beste methode is om daar iets aan te doen.

Wij hebben wel degelijk instrumenten tegen discriminatie op de woonmarkt. Die mikken vooral op een grondigere langdurige gedragswijziging in de hoofden van de mensen. We moeten in dit concrete geval de verhuurders ervan overtuigen dat het ook in hun belang is om op basis van de juiste criteria te selecteren bij de huurders. Voor verhuurders zijn, heel breed genomen, twee heel duidelijke zaken van belang. Enerzijds moet de huurprijs altijd op tijd en stipt worden betaald. Daarnaast moet ook de woning die zij te huur aanbieden goed worden onderhouden. Zij moeten haar in een goede staat terugkrijgen.

Wij werken daarvoor samen met alles en iedereen die actief is op de verhuurmarkt. We doen dat inderdaad vanuit sensibilisering en zelfregulering. We hebben daar een convenant voor. Ik ga niet opsommen wat daar precies allemaal in staat met betrekking tot informatieverstrekking, sensibiliseringsacties, enzovoort. We hebben daarvoor een convenant met de Confederatie van Immobiliënberoepen Vlaanderen (CIB), met Verenigde Eigenaars en met De Eigenaarsbond. Daarnaast is men in het kader van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS'en) verplicht om een meldpunt voor discriminatie op te richten. Dat betekent dat we in 264 gemeenten zo'n meldpunt hebben.

U weet dat lokale besturen correspondentietesten kunnen doen in het kader van het 'Plan Samenleven' van minister Somers. Dat plan gaat ruimer dan alleen

maar de woonmarkt. Het bestaat wel degelijk. Volgens onze informatie zijn er ondertussen 180 projecten ingediend. In vijf daarvan wordt inderdaad gebruik gemaakt van die correspondentietesten.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Minister, heel veel sensibiliseren, al jaren en jaren, convenanten, correspondentietesten ... Maar wat levert het op in de praktijk? Onderzoek na onderzoek en stad na stad die zeggen dat er op de huizenmarkt nog steeds wordt gediscrimineerd. Wij hebben een instrument om er iets aan te doen: de praktijktesten. Ik stel vast dat we discriminatie niet goedkeuren, maar als het gaat om daadkrachtige oplossingen, dan is het 'parole parole parole' bij u, minister, dan zijn er geen acties. Het middenveld zegt dat het kan werken. In Gent zijn de tests gebeurd en die wijzen uit dat als we controleren met praktijktesten en vervolgens sensibiliseren met de sancties achter de hand, we een groot deel van de discriminatie kunnen wegwerken.

Minister, ik hoor geen argument om het niet te doen. Het probleem geraakt niet opgelost. Er is een oplossing, maar het geraakt niet opgelost omdat u het niet wilt invoeren. Ik zoek een argument waarom u dat niet wilt doen. *(Applaus bij de PVDA en van Bruno Tobback)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): "Beste, in het belang van uw wijk, gelieve uw pand niet te verhuren aan moslims of dergelijke." Dat is een brief die een Antwerpse moslima vorige week in haar brievenbus heeft ontvangen. Minister, die brief bevestigt wat we allang weten en wat door onderzoek na onderzoek wordt aangetoond, namelijk dat discriminatie op de huurmarkt vandaag de dag nog altijd een bikkelharde realiteit is. Ik zou graag hebben dat u, als minister, dat prioritair aanpakt. Waarom? Niet omdat u sympathie hebt voor mij als moslim of zo, niet omdat u medelijden hebt met de vrouw die dat in haar brievenbus heeft gekregen, maar omdat discrimineren een overtreding van de wet is. Wat mij betreft heb je als minister, als beleidsmaker, de prioritaire bevoegdheid en verplichting om ervoor te zorgen dat de wet wordt nageleefd. Maar keer op keer zie je bij deze Vlaamse Regering, en ook bij de vorige, dat als er daarvoor een prioritair beleid ontwikkeld moet worden, dit gebeurt met slepende voetjes. "We gaan wat onderzoek doen, we gaan wat sensibiliseren." Praktijktesten zijn een goede zaak, maar die worden uitbesteed aan lokale besturen, in plaats van daadkrachtig te tonen dat we hier, vanuit het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering discriminatie niet dulden.

Minister, zolang u dat met slepende voeten gaat blijven doen, zal onderzoek na onderzoek blijven bevestigen dat discriminatie op de huizenmarkt blijft bestaan. Verander het geweer van schouder, maak er een prioriteit van, want anders laat u heel wat Vlamingen vandaag in de steek. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dames en heren, we zijn het hier allemaal eens dat er sprake is van discriminatie op de woonmarkt, en dat dit moet worden aangepakt. Ieder zinnig parlementslid gaat daarmee akkoord. Vooruit is, net zoals de meerderheid van de Vlamingen trouwens, minister, voor praktijktesten. Waarom? Omdat het heel logisch is dat, om vooruit te kunnen in het leven, het belangrijk is dat iedereen een gelijke kans heeft om een appartement of een woning te bezichtigen. Want daar gaat het over: een kans om iets te gaan bezichtigen.

Minister, wij weten al dat u dat niet wilt doen, en dat u dat ook niet meer gaat doen deze legislatuur. Maar u hebt wel gezegd dat u het verhuurproces meer wilt

objectiveren. Dat wil zeggen dat mensen enkel de nodige gegevens zien om te kunnen beslissen of iemand kan komen bezichtigen. U hebt daar met de sector een Cleetool ontwikkeld waarbij je de naam nog kunt zien, dus dat werkt gewoon niet. Maar welke andere stappen hebt u gezet om dat verhuurproces te objectiveren? Wat hebt u effectief gedaan? (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega, we hebben deze discussie al ontelbare keren gevoerd, hier in dit huis. De argumenten langs beide kanten zijn bekend, en ik heb eerlijk gezegd vandaag geen enkel nieuw valabel argument van u gehoord om die praktijktesten toch in te voeren. Maar goed, ik moet u toch bedanken omdat u deze vraag opnieuw hebt ingediend, want net op de dag van de opstart van het nieuw Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) hebt u eigenlijk de ideale voorzet gegeven, want dat VMRI is het perfecte instituut dat discriminatie op de huurmarkt zou kunnen behandelen.

Ten tweede: weet u welke de voornaamste grond van discriminatie op de huurmarkt is? Dat is niet, zoals u graag beweert, de achternaam of de afkomst van een persoon, maar wel het inkomen. Een verhuurder wil namelijk graag zekerheid over zijn inkomen, en dat is toch niet iets wat we hem kwalijk kunnen nemen.

Ten slotte wil ik nog zeggen dat dit natuurlijk niet wegneemt dat er inderdaad nog steeds discriminatie op de huurmarkt bestaat, en dat we er alles aan proberen te doen om dat tegen te gaan. Maar ik zie dat één minuut veel te weinig is om de ontelbare argumenten nog eens voor u op te sommen. (*Applaus bij de N-VA. Opmerkingen van Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer D'haeseleer heeft het woord.

Guy D'haeseleer (Vlaams Belang): Collega's, met de regelmaat van een klok wordt hier telkens weer het idee van de praktijktesten gelanceerd. Ik begin het eigenlijk kotsbeu te worden dat de Vlaamse verhuurder door sommigen, zoals u, mijnheer Vandewalle, in één beweging wordt weggezet als een racist. Er zal gediscrimineerd worden, dat zal ongetwijfeld zo zijn. Maar dat zijn volgens ons uitzonderingen, en die mensen zullen daar dan ook hoogstwaarschijnlijk hun redenen voor hebben, zijnde slechte ervaringen uit het verleden. Ik heb daar, voor alle duidelijkheid, begrip voor. Op de woningmarkt, waar de vraag het aanbod ruimschoots overstijgt, beslist de overgrote meerderheid van de verhuurders op basis van voor hen belangrijke criteria. Die criteria hebben als doel om aan risicobeheersing te doen. Het risico van beschadiging, verloedering of wanbetaling is nu eenmaal groter wanneer men aan allochtonen verhuurt.

Dat heeft niks met racisme te maken. Dat is gewoon de realiteit, maar dat mag vandaag niet meer gezegd worden.

Met praktijktesten waarbij een misdrijf uitgelokt wordt – hetgeen trouwens onwettelijk is – wordt met een kanon op een mug geschoten en bereikt men het omgekeerde effect. Die testen worden trouwens onder andere al uitgevoerd in het Antwerpen van Bart De Wever. Op dat vlak is er niets nieuws onder zon.

Minister, zult u waarborgen dat de contractvrijheid en het eigendomsrecht van de verhuurder behouden zal blijven want het gaat ten slotte toch nog altijd over zijn eigen centen en zijn eigen woning? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Eerst en vooral: we zijn het er inderdaad allemaal over eens dat discriminatie op de woningmarkt, de arbeidsmarkt of waar

dan ook ontoelaatbaar is. Maar mijnheer Annouri, ik zie niet in hoe een correspondentietest voorkomen zou hebben dat een dergelijke brief verstuurd wordt want ik ben het helemaal met u eens dat het onaanvaardbaar is dat iemand zo'n brief in zijn bus krijgt. Die correspondentietest zou ook daar niks aan veranderd hebben. We zitten met een veel moeilijker maatschappelijk probleem dat je, mijnheer Vandewalle, niet oplost door elke mogelijke verhuurder per definitie te benaderen als een potentiële overtreder. Dat los je daar niet mee op.

Mijnheer Veys, u hebt heel correct aangehaald dat het niet eens gaat over de vraag of die allochtoon of iemand uit een bepaalde minderheidsgroep – want het gaat ook over gehandicapten, enzovoort – gediscrimineerd zou worden. Het gaat niet over het feit dat zij meer kans zouden maken op een woning. Het gaat alleen maar over de eerste stap die je daarmee neemt. Maar die is heel gemakkelijk te omzeilen. We zien ook in de testen die er tot nu toe al geweest zijn dat men zich daar effectief op voorbereidt. Het is een beetje 'teaching to the test', je kunt die klip net omzeilen, maar dat betekent niet dat het fundamentele probleem opgelost is. Daarvoor moet je veel harder, moeilijker – inderdaad – op langere termijn gaan werken om ervoor te zorgen dat verhuurders beseffen dat het ook in hun voordeel is om te kijken welke criteria zij wel kunnen toepassen zoals inkomen, enzovoort en welke zij niet – dat is zeker de klank van een achternaam – mogen toepassen om de huurders te selecteren. Ik ben het er helemaal mee eens dat we dat op lange termijn moeten aanpakken, dat we daarop blijven verder werken.

Trouwens, om een vergelijking te maken met de arbeidsmarkt, daar hebben we op een bepaald moment gezien dat als er een krapte op de arbeidsmarkt is, je inderdaad ook bij werkgevers de overtuiging krijgt dat men niet al te kieskeurig meer kan zijn en dat je veel ruimer moet gaan. Dan gaat men ook op een andere manier aanwerven. Ik denk dat dat er veel mensen toe aangezet heeft om eindelijk te beseffen dat het niet loont om te gaan discrimineren op een achternaam of wat dan ook.

Hetzelfde geldt volgens mij op de woonmarkt. Waar we vooral aan moeten werken, is dat er voldoende aanbod moet zijn op die woningmarkt. Mijnheer Veys, ook daar wordt aan gewerkt. U weet het goed genoeg. Ik hoop dat u het morgen trouwens mee goedkeurt want we gaan het morgen in de commissie hebben over het geconventioneerd verhuren. Door dat systeem zou men inderdaad én meer sociale woningen én meer private woningen aan de onderkant van de private huurmarkt moeten hebben. Exact dat is erop gericht om meer aanbod te hebben en om ervoor te zorgen dat de verhuurder moet beseffen dat hij op de juiste criteria moet selecteren. Ik reken erop dat u dat morgen in volle overtuiging mee gaat goedkeuren, zodanig dat we dat aanbod in Vlaanderen verder kunnen uitbreiden. Dan gaan we zien of u morgen nog met zoveel teleurstelling uit uw bed komt.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Mevrouw Sminate, u zegt dat de argumenten bekend zijn, maar de argumenten zijn vooral niet bekend. Ik hoor geen enkel argument om het niet te doen. U zegt vervolgens dat er vooral gediscrimineerd wordt op basis van inkomen. Blijkbaar kunt u op basis van een naam zien welk inkomen iemand heeft. Dat is ook iets nieuws. Verder hoor ik hier over de langere termijn en dat u het probleem wilt oplossen op langere termijn. Maar dan stel ik me de vraag hoelang mensen die hier opgegroeid zijn, die hier altijd gewerkt hebben, hier altijd geleefd hebben nog moeten wachten om gelijk behandeld te worden? Wat is een aanvaardbare termijn om mensen niet meer te behandelen als B-burgers? Hoelang moeten die mensen nog leven in de wetenschap dat ze een huisbezoek niet kunnen doen, dat zij de job niet krijgen omdat

ze een andere achternaam hebben? Die mensen wachten al heel lang. Het is tijd om die mensen gelijkwaardig te gaan behandelen. (*Applaus bij de PVDA, Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Mijnheer Vandewalle, dank u wel. U vond het nodig om mij persoonlijk aan te vallen. Ik wens niet in te breken in het debat. Ik ga ook geen argument pro of contra het onderwerp dat behandeld is, aandragen. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Ik wens u alleen te zeggen dat ik hier zit als eerste ondervoorzitter ter vervanging van de voorzitter omdat dit nu eenmaal een democratisch gegeven is door het simpele feit dat dit een evenredige vertegenwoordiging weerspiegelt in het parlement. En als uw fractie bij de volgende verkiezingen de tweede grootste fractie in dit parlement is, wordt u misschien eerste ondervoorzitter, en dan hoop ik dat u even objectief en neutraal probeert te zijn als ik dat ben in het respecteren van de rechten van alle parlementsleden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bereikte stikstofakkoord

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het stikstofakkoord van 10 maart 2023

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het stikstofakkoord van de Vlaamse Regering

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Jambon.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president, hoe voelt u zich nu? Nog altijd zo tevreden over uw akkoord als vrijdag? Bij de aankondiging van uw akkoord vrijdag kon de pret niet op, maar misschien is het intussen wel duidelijk, nu iedereen het akkoord gelezen heeft, dat het toch niet is wat er vrijdag beweerd werd. Het blijkt eigenlijk dat niet de natuur, niet de landbouw, niet de economie, niet onze gezondheid is gered. Wat wel gered is, is uw brakke regering. Ik zou zelfs meer zeggen, minister-president. Het feit dat minister Demir hier niet staat om onze vragen te beantwoorden, is toch wel een teken aan de wand. Wil dat niet zeggen dat u uw eigen vakministers niet vertrouwt en dat u vreest dat ze elkaar misschien tegen de muur zouden kwakken of zoiets?

Na het akkoord claimde cd&v dat het vanaf nu opgelost was en dat ze het fantastisch vonden dat landbouw en industrie op termijn gelijkgeschakeld zouden worden als er voldoende stikstof uit het stikstofbad was. Gebeurt dat niet, zei cd&v enkele dagen erna, dan gaan ze het decreet dat daaraan gekoppeld is, niet goedkeuren en gaan ze alles weer blokkeren. Ik heb dat akkoord nu zelf doorgelezen, en ik heb eigenlijk niet teruggevonden op welke wijze die gelijkgeschakeling zal gebeuren. Als ik dan de verklaringen van minister Demir hoor, zegt zij eigenlijk dat er is goedgekeurd wat al een paar weken geleden op tafel lag.

Wat is het nu eigenlijk, minister-president? Als cd&v gelijk heeft, betekent dat dat er een nieuw openbaar onderzoek moet komen. En dat hebt u vrijdag

eigenlijk ook gezegd. Maar wat wordt het dan? Staan de bijstellingen die cd&v vraagt, in het akkoord? Komt er een nieuw openbaar onderzoek en wordt er gewacht op de resultaten van dat openbaar onderzoek alvorens er een decreet komt? Of komt er toch een decreet en worden die bijstellingen ergens achteraf geregeld? Kortom, de vraag is: komt er een decreet voor de verkiezingen of komt er een decreet na de verkiezingen? (*Applaus bij Groen en van Hannelore Goeman*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, als ik naar de sprekerslijst kijk, vind ik het wel redelijk opvallend dat er na dat kumbayamomentje van vorige week vrijdag blijkbaar in de hele meerderheid niemand te vinden was die het de moeite vond om hier een vraag te komen stellen over het akkoord dat het einde betekende van de grootste regeringscrisis van deze Vlaamse Regering. Niemand vindt het blijkbaar de moeite dat er in het parlement over dat akkoord wordt gedebatteerd.

Ik snap het op zich wel, want dat akkoord was nog niet uit de printer gerold, of we hadden al twee verschillende versies. Cd&v en de N-VA vlogen elkaar al opnieuw in de haren. De voorzitter van cd&v zegt die avond zelf op tv: "De gelijkschakeling van de landbouw en de industrie zal in 2025 een realiteit zijn." Dat is een letterlijke quote van Sammy Mahdi. Een paar minuten later, in de studio daarnaast, zegt de voorzitter van uw partij, de N-VA: "Alle experts zeggen dat als we daaraan toegeven, het akkoord kaduuk is."

De voorzitter van cd&v zegt: "Het decreet is een en ondeelbaar. Je gaat geen twee aparte decreten hebben, een over de eerste elf punten en een over de twee fundamentele punten." Een en ondeelbaar, geen twee decreten. Ik lees het besluit van de Vlaamse Regering en zie daar niets over. Ik zie gewoon dat er nu moet worden uitgevoerd wat er beslist is, namelijk de nota die vorige week zondag al op tafel lag.

En dan lanceert cd&v, beste collega's, deze affiche: 'Duidelijkheid voor onze boeren'. Er is helemaal niets duidelijk. Het is niet eens duidelijk wat jullie beslist hebben, laat staan wat de gevolgen daarvan zullen zijn voor de landbouwers. Duidelijkheid durven jullie dat te noemen.

Dus, minister-president, het is op zich wel grappig dat deze Vlaamse Regering vervalt in Belgisch surrealisme. Magritte zou zeggen: "Ceci n'est pas un accord."

Minister-president, dat openbaar onderzoek, als het er komt, wanneer wordt dat opgeleverd? Op welke manier gaan jullie daar een beslissing over nemen? Wat is de timing? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, met uw zogenaamde stikstofakkoord heeft de Vlaamse N-VA-regering een typisch Belgisch compromis gesloten, een compromis dat de regeringspartijen redt, maar niemand anders. U hebt immers helemaal geen akkoord.

De twee grootste discussiepunten zitten verstopt in een onderzoek, een onderzoek waarvan de N-VA trouwens zegt dat het nooit zal opleveren wat cd&v wil. De strategie van de N-VA werd door partijvoorzitter Bart De Wever in 'De afspraak' uit de doeken gedaan. Hij zei dat zijn partij met een paardenmiddel cd&v op de knieën had gekregen. En inderdaad, Crevits en Brouns hebben zich vervolgens met een ezelsstamp tegen de muur laten kwakken.

Als wat nu voorligt in een ontwerp van decreet goedgekeurd zou worden, dan gaat de N-VA cd&v inderdaad kapotmaken, niet alleen cd&v, maar ook de landbouwsector. Duizenden boeren zijn nochtans met de tractor naar Brussel gereden, onderweg aangemoedigd door vele andere duizenden Vlamingen, met één eis: geef ons zekerheid en toekomstperspectief. Van de Vlaamse Regering krijgen ze onzekerheid en onhaalbare dwangregels.

U hebt dus het conflict niet opgelost, maar gewoon voor u uitgeschoven om uw eigen vel te redden. Wees maar zeker: na de euforie van lachende ministers op de persconferentie volgt binnenkort ongetwijfeld de pijnlijke boemerang. De meerderheidspartijen zorgen intussen met de verschillende interpretaties van dat akkoord voor absolute chaos bij de boeren. De N-VA zegt dat als het onderzoek uitwijst dat de gelijkschakeling van landbouw en industrie niet kan en dat een verdeling van de uitstootrechten ook niet kan, men het ontwerp van decreet gaat goedkeuren zonder die twee zaken. Cd&v zegt dat als die twee zaken niet in het akkoord zitten, ze dat niet kunnen goedkeuren.

Een nieuwe regeringsclash dient zich aan. Wat zal het nu uiteindelijk worden? Gaat u met uw meerderheid in deze legislatuur nog een ontwerp van decreet goedkeuren? Zal daarin de gelijkschakeling van landbouw en industrie opgenomen zijn? Stop met zand in de ogen te strooien van de boeren en geef nu eens eindelijk, hier, vandaag, duidelijkheid. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, het stikstofakkoord van afgelopen vrijdag brengt de broodnodige duidelijkheid voor de vele sectoren die afhankelijk zijn van de vergunningsverlening in Vlaanderen. Binnen de Vlaamse Regering zijn we overeengekomen dat zowel de landbouw als de industrie en transportsector hun stikstofuitstoot zullen aanpakken om zo de druk op de natuur en de gezondheid te milderen.

De industrie zal via het 'luchtbeleidsplan' – en dat bevestigen we in deze Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) – zeer concrete technische maatregelen nemen om haar stikstofuitstoot nog verder te reduceren. Zowel voor bestaande installaties als voor nieuwe bedrijven wordt via het opleggen van de beste beschikbare technieken (BBT's) gewerkt en geïnvesteerd in stevige stikstofreductie.

De verduurzaming van het wagenpark via onder meer elektrificatie, die nu zeer snel gaat, zorgt ook in de transportsector voor een stevige afname van de stikstofuitstoot. De duidelijk dalende trend die zich ook na corona verderzet in de NOx-uitstoot in Vlaanderen toont aan dat deze aanpak werkt.

Voor de landbouw kozen we zeer bewust voor de vrijheid van de boer. Bedrijven die willen investeren in moderne stikstofreducerende technieken, kunnen dat en zullen worden ondersteund. Wie extensiever wil werken, krijgt ook steun.

Het plan dat werd goedgekeurd, omvat dus een breed pakket aan maatregelen, die in 2030 zullen leiden tot een stevige reductie van de stikstofuitstoot. Bovendien wordt er voorzien in een groot aanbod aan flankerend beleid om de landbouwsector bij te staan in zijn transitie naar een stikstofarme toekomst.

Landbouwers met een grote stikstofimpact die willen stoppen, krijgen die mogelijkheid en worden uitgekocht. Wie maatregelen rond beperking in bemesting krijgt opgelegd, wordt daarvoor vergoed. Wie wil investeren in technieken, kan daarvoor VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) krijgen en voor landbouwers onder de 45 jaar loopt dat zelfs op tot 65 procent. Maar evengoed zal Vlaanderen zijn boeren begeleiden richting een extensievere vorm van landbouw, daar waar dat moet, die gericht is op een grotere meerwaardeproductie.

Daarnaast voorziet het akkoord in een ruim pakket aan natuurherstel dat niet alleen focust op stikstof, maar ook bijvoorbeeld de droogteproblemen mee aanpakt. Dit plan geeft zo niet alleen zuurstof aan de vergunningsverlening, het geeft ook zuurstof aan de natuur. Door het realiseren van de nodige reducties zoals we ze nu hebben afgesproken, komt er steeds meer ruimte voor jonge boeren of boeren die hun bedrijf willen uitbreiden.

Met de onmiddellijke opstart – en dat is vorige vrijdag ook beslist – van de vrijwillige uitkoopregeling varkens en de vrijwillige stopzettingsregeling voor landbouwbedrijven met een hoge impact kan er meteen ook ruimte komen om de vergunningsdrempels te laten groeien.

Mevrouw Schauvliege, nu kom ik bij wat er verschillend was met de conceptnota. We hebben daarenboven afgesproken dat we via een MER-procedure (milieu-effectrapport) onderzoeken – of laten onderzoeken – of het vanaf 2025 mogelijk zou zijn om extra uitbreidingen toe te staan via extern salderen, en of we de variabele drempel bij de beoordeling van landbouwvergunningaanvragen vanaf dan zouden kunnen loslaten, mits een gunstige, passende beoordeling.

Als uit dit onderzoek naar de milieueffecten van die maatregelen blijkt dat ze de doelstelling van de goedgekeurde programmatische aanpak stikstof (PAS) niet in het gedrang brengen, zullen we die ook automatisch doorvoeren. Deze MER-procedure zal nu onmiddellijk opgestart worden.

Over de uitkomst van die onderzoeken die gevoerd en beoordeeld worden door onafhankelijke onderzoekers, ga ik hier nu geen uitspraken doen. Het lijkt me gepast dat de politiek zich wat dat betreft voorlopig terughoudend opstelt.

Beste collega's, ik wil alle ministers in de regering oprecht bedanken. Het dossier gaat namelijk over de rechtszekerheid voor onze Vlaamse bedrijven, onze Vlaamse wereldhavens en onze woningbouw. Maar het dossier gaat evengoed over de gezondheid van de Vlaming. De komende weken en maanden zullen we met de collega's binnen de regering starten met de uitvoering van dit akkoord en een ontwerp van decreet voorleggen aan – onder andere – de Raad van State met het oog op de juridische robuustheid van het plan. Uiteraard zal het laatste woord wat dat broodnodige decreet betreft aan het Vlaams Parlement zijn.

Ik ben ervan overtuigd, beste collega's, dat we met dit akkoord een stap hebben gezet die nog deze legislatuur zal leiden tot een goedgekeurd stikstofdecreet. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen dat wil en dat iedereen daar ook baat bij heeft. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president, ik hoor u eigenlijk die conceptnota van vorige week herhalen met één wijziging waarvoor u een plan-MER-procedure zult opstarten. Dat betekent ook een openbaar onderzoek. U beweert dat dat nog rond moet zijn.

Mijn vraag is heel concreet, minister-president: als uit dat openbaar onderzoek – dat we toch allemaal zeer belangrijk vinden – komt dat daar heel veel bezwaren zijn, dat het eigenlijk totaal niet kan, zult u dus een decreet voorleggen zonder die wijzigingen. Want eigenlijk keert u de logica van uw akkoord helemaal om: u wilt industrie en landbouw op gelijke voet schakelen, iets wat totaal niet in het oorspronkelijke concept zat. Zul u dat decreet dan nog goedgekeurd krijgen deze legislatuur?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, duidelijkheid hebben we broodnodig, maar u geeft ze natuurlijk wel niet. Ik had dat besluit van de Vlaamse Regering hier bij mij. Ik zie daar nergens dat er nog een MER-procedure moet worden geïntegreerd of zo, of een uitkomst daarvan. Hier staat gewoon: 'Programmatiese aanpak stikstof, definitief vastgesteld'. Voilà, dit is de tekst van vorige week zondag. Vastgesteld en voilà, we moeten de nodige stappen zetten om dat in uitvoering te brengen. Met andere woorden: men moet starten met het decreet te maken.

En dus is mijn vraag: zoals ik daarnet heb gezegd, cd&v zegt hier dat het één en ondeelbaar is en dat er geen apart decreet komt. Ik zie de heer Van Rompuy knikken, de vraag is bevestigd. Of zijn jullie van plan om nu een decreet te maken en goed te keuren, want anders is die vergunning even onafwendbaar gestopt als vorige week. Mijn vraag, minister-president, is of u een akkoord hebt of niet. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, u hebt de tekst van de persconferentie opnieuw voorgelezen, maar er is nog altijd niet veel duidelijkheid. Daarom richt ik mij graag tot de collega's van cd&v. Jullie partij is ondertussen al vernederd door de N-VA. Bart De Wever noemde jullie partijvoorzitter 'de Bouchez van de Aldi tijdens de solden'. En toch hebben jullie ministers zich door de N-VA onder druk laten zetten om iets goed te keuren wat echt een ramp is voor onze land- en tuinbouw. Tot 2025 kan er absoluut niets voor onze boeren en alles wat daarna gebeurt, is afhankelijk van nieuw onderzoek en in 2030 begint heel die miserie opnieuw. Dus ja, hoe kunnen die ondernemers plannen maken en investeringen doen als hen dat zwaard van Damocles telkens opnieuw boven het hoofd blijft hangen? Dus ik vraag jullie om vandaag eindelijk eens duidelijkheid te geven, mijnheer Van Rompuy. Jullie ministers hebben zich helaas met een kluitje in het riet laten sturen, maar jullie kunnen hier vandaag nog duidelijkheid geven. Als die gelijke behandeling van landbouw en industrie niet in het decreet staat, gaan jullie dat decreet dan goedkeuren? Als de verdeling van de uitstootrechten niet in het decreet staat, gaan jullie dat decreet dan goedkeuren? Geef vandaag nu eens duidelijkheid aan de boeren die in chaos en onzekerheid zijn achtergebleven na jullie fameuze akkoord. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, als de N-VA houden wij ons aan wat afgesproken is en ik denk dat de minister-president dat helder heeft geschetst. Dus de onduidelijkheid waar jullie het over hebben, die zie ik niet. De drempels in het vergunningskader tussen landbouw en industrie kunnen inderdaad dichter bij elkaar komen, op voorwaarde dat het licht op groen gaat voor het milieueffectenrapport en de passende beoordeling. Hetzelfde geldt voor het extern salderen: als de uitkomst van het onderzoek positief is, dan komen die aanpassingen inderdaad in het decreet. Als de uitkomst van het onderzoek negatief is, dan zal dat wat ons betreft, niet gebeuren. Helderder kan het niet zijn, denk ik. Maar collega Janssens, u zegt voortdurend dat er geen kansen zijn voor de landbouw. Dat is toch fel overtrokken? Als u ziet hoeveel steunmaatregelen erin zitten, ook voor jonge boeren. Er komt ruimte en rechtszekerheid. Dit is toch echt de wereld op z'n kop? De landbouw heeft dit net nodig om een zekere toekomst te hebben. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik ga niet de tijd krijgen om alles uit te leggen, laat staan om te dromen in alle scenario's. (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

Maar onze Vlaamse economie moet kunnen rekenen op een juridisch robuust kader, waarbij er ook een toekomstperspectief is voor onze land- en tuinbouwers. Wij willen ook voedsel van eigen bodem in de winkelrekken houden. Ik denk dat wij daar altijd heel duidelijk over zijn geweest. En die gelijke behandeling van industrie en landbouw vanaf 2025 en de mogelijkheid voor het extern salderen, zijn essentieel om landbouwers de ruimte te geven om hun bedrijven te verduurzamen. Vanuit een technisch oogpunt is het inderdaad nodig om een MER-onderzoek en een openbaar onderzoek te voeren, maar het is klaar en duidelijkheid, zoals daarnet gesteld, dat de regeringsbeslissing één en ondeelbaar is. *(Opmerkingen van Björn Rzoska en Jos D'Haese)*

Collega's, hiermee werd een belangrijke horde genomen, maar uiteraard, zoals u zelf ook aangeeft, zijn er nog stappen die moeten worden gezet. Er is een decreet en er zullen adviesprocedures zijn met juridische en andere adviezen en ook hoorzittingen en besprekingen hier in het parlement. Ik hoop dat iedereen dat ook ten volle ter harte zal nemen en dus vanuit dat oogpunt kijk ik zeker verder naar het verdere debat, zelfs ook naar het overmaken van de bezwaarschriften aan dit parlement.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Er is inderdaad sinds vrijdag een nieuw akkoord over stikstof, tot spijt van wie het benijdt, collega's van de oppositie. Wij zullen de volgende maanden, zoals u zelf ook hebt gezegd, ook de volgende stappen moeten nemen. Dit akkoord is een nieuwe stap op de weg naar de rechtszekerheid die onze landbouw, industrie en economie nodig hebben. We zijn vandaag niet aan het einde, maar wel op het traject. We weten opnieuw waar we naartoe gaan, we hebben de openbare onderzoeken en de MER-studies serieus genomen, dus we hebben in dit akkoord ook bijstellingen gedaan, onder andere richting die opkoopregeling voor de varkenssector. Dat is een zeer belangrijk en goed element.

Maar minister-president, we zijn er vandaag nog niet. U hebt dat zelf aangegeven. We komen nog met MER-studies, we komen nog met nieuwe openbare onderzoeken, we komen ook met juridische adviezen die ervoor moeten zorgen dat dat juridische kader robuust is en zekerheid biedt op lange termijn. Wij wensen u daar veel succes mee. Wij zullen hier ook kritisch blijven voor die juridische robuustheid, maar we zijn blij dat we met dit akkoord opnieuw naar de volgende stap kunnen en het traject deze legislatuur nog kunnen afronden. Dank u wel. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Hoe meer ik luister, hoe meer ik de collega's uit de meerderheid rechtszekerheid hoor zeggen, hoe meer het duidelijk is dat er nul rechtszekerheid is. De minister-president brengt één verhaal, en dat is inderdaad het akkoord van een jaar geleden min een paar toegevingen aan cd&v die over de verkiezingen zijn getild, want 2025 is na de verkiezingen. Aan de andere kant zegt collega Dochy op tv dat ze zonder die twee punten geen enkel decreet goedkeuren.

Dan moet u toch zeggen hoe u denkt rechtszekerheid te bieden aan investeerders en tegelijkertijd te zeggen dat hier geen decreet zal worden goedgekeurd zolang dat jullie jullie goesting niet hebben gekregen. Dan hebt u eigenlijk maar één ding gezegd: de enige zekerheid die we hebben is dat we nog een rondje ruziemaken gaan krijgen alvorens er ooit rechtszekerheid zal zijn.

Minister-president, u had met dat akkoord een mooi vijgenblad om de onenigheid toe te dekken. Collega Dochy en cd&v hebben dat bij deze weggetrokken. Dat is misschien wat zachter dan u tegen de muur kwakken, maar mooier ziet het er niet uit.

In elk geval ben ik wel heel benieuwd om van u te horen hoe u denkt dat dit zekerheid gaat geven, want de helft of minstens een deel van uw coalitiepartners zegt dat ze dat decreet niet zullen goedkeuren terwijl u niet kunt beloven dat erin gaat staan wat zij willen. Want anders moet u ook geen milieueffectrapport doen natuurlijk. Dus waar zit in godsnaam nog de zekerheid in dit verhaal, minister-president? Het is gewoon een kakofonie. *(Applaus bij Vooruit en van Onno Vandewalle)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, wat baten kaars en bril als de uil niet zien en wil? Ik kan het nog honderd keer opnieuw uithalen. Mevrouw Rombouts heeft gelijk, de regeringsbeslissing is een en ondeelbaar. *(Opmerkingen. Applaus van Brecht Warnez)*

En wat is de regeringsbeslissing? We hebben een programmatische aanpak stikstof goedgekeurd. Met het technische nazicht is die vandaag gepubliceerd.

Terwijl hebben wij binnen de regering afgesproken dat twee punten, en dat is het punt van het extern salderen en het punt van de variabele drempel, in een milieueffectrapport gaan met daarna een openbaar onderzoek voor de weerlegging van de bezwaren of het in ogenschouw nemen van de bezwaren. Wat betreft de variabele drempel weet je dat we twee drempels hebben: een de-minimisdrempel – onder de de-minimisdrempel wordt automatisch vergund –, de variabele drempel maakt het onderscheid tussen passende beoordeling of verwerping van de aanvraag.

En het is de regeringsbeslissing, in die zin een en ondeelbaar, dat als het resultaat van dat onderzoek gunstig is – en gunstig wil hier zeggen geen negatieve invloed op het bereiken van de doelstelling, namelijk halvering van de stikstofuitstoot tegen 2030 –, als het die dingen niet negatief beïnvloedt, dan gaan we die twee maatregelen doorvoeren. Beïnvloedt dat die doelstelling ten slechte, dan gaat het niet doorgevoerd worden, zo simpel is het. Zo simpel is het. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

En dat is een afspraak binnen de regering en het is mijn job als regeringsleider om ervoor te zorgen dat die afspraken in concreto en heel specifiek opgevolgd worden en daar wil ik mij ook gigantisch voor inzetten. Maar de regeringsbeslissing is helder en duidelijk, er gebeurt een MER-procedure en een openbaar onderzoek. Is het gunstig? Is het gunstig? Dan wordt er niet meer over gediscussieerd, dan wordt het extern salderen en het opheffen van de variabele drempel automatisch doorgevoerd. Als blijkt dat dit de doelstellingen slecht beïnvloedt, dan kunnen we dat niet doorvoeren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president, dan kunnen we dat niet doorvoeren. Ik hoor daar aan de andere kant van de banken een totaal ander verhaal. Ik stel alleen maar vast dat het theater verdergaat. Het akkoord is dood, leve het akkoord.

Al maanden worden er in deze Vlaamse Regering spelletjes gespeeld op kap van de boer, op kap van de natuur. Ik krijg in het parlement een andere uitleg dan wat we horen op tv of wat we lezen in de kranten. Ik vraag mij af wie jullie nu nog gelooft, wie baat heeft bij dit schouwspel.

De echte oplossingen liggen nochtans binnen handbereik. Wat is er nodig? Inderdaad, een juridisch robuust kader. Er zijn oplossingen nodig die antwoorden bieden op uitdagingen zoals de klimaatverandering, droogte, mest, biodiversiteit. Er zijn dus oplossingen nodig die antwoorden bieden op meerdere vragen, die

perspectief bieden tot 2050, en die de natuur en de landbouw effectief verbeteren. Alleen met zo'n akkoord zullen jullie ervoor zorgen dat we én gezonde landbouw hebben, én een gezonde leefomgeving. Dat is wat de Vlaming van u verwacht. (*Applaus bij Groen en van Onno Vandewalle*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, u kunt er spreekwoorden tegenaan gooien zoveel u wilt, maar u kunt de waarheid niet verhullen. Jullie zijn het over één ding eens: dat jullie het niet eens zijn. Er zijn hier twee akkoorden, je kunt de tussenkomsten herbekijken. Er is het N-VA-akkoord, waarin een openbaar onderzoek wordt gevoerd; als de uitkomst positief is, worden die maatregelen meegenomen, als die negatief is, niet. Dan is er het cd&v-akkoord. Mevrouw Rombouts heeft niet gezegd dat het akkoord ondeelbaar is, minister. Ze heeft gezegd dat wat er in het PAS staat én de twee cruciale kwesties, samen ondeelbaar zijn. Ze heeft gezegd dat er geen akkoord is wanneer er geen gelijke behandeling komt, dat er geen akkoord is wanneer die externe saldering er niet komt. Dat zijn de twee verschillende versies die hier vandaag liggen.

En u zegt hier: "Wij creëren duidelijkheid voor boeren." U creëert alleen maar onduidelijkheid. En ik vind dat erg. Ik vind dat erg voor die mensen, die jullie al zo lang aan het lijntje houden. Ik vind dat erg voor die mensen die hier met duizenden op straat zijn gekomen om hun punt te maken. Ik vind dat erg voor die mensen, die voedsel op ons bord brengen. Ik vind het erg dat zij nu nog altijd niet weten hoe in 2025 de vork in de steel zal zitten. Dat is het echte failliet van deze Vlaamse Regering. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's van de cd&v, hoe jullie hier zo onbewogen op jullie stoelen kunnen blijven zitten, terwijl jullie de ene klets na de andere van de N-VA en de minister-president krijgen, is voor mij totaal onbegrijpelijk. Jullie zouden woedend moeten zijn. Want het enige wat jullie vragen, is de gelijkschakeling van landbouw en industrie. Maar wat hebben jullie ministers goedgekeurd in de regering? Net de discriminatie tussen landbouw en industrie. Dat is het enige wat jullie op dit moment hebben. Stop dus met de boeren iets wijs te maken, want zij zijn aan het investeren, zij hopen op toekomstperspectief, maar dat krijgen ze van jullie absoluut niet.

En minister-president, er is een Vlaams spreekwoord dat zegt: het is geen kunst om boer te worden, maar om boer te blijven. Wel, met uw Vlaamse Regering is het al een hele kunst om alleen nog maar boer te kunnen worden. Het is helemaal onmogelijk geworden. En als je dan de meerderheidspartijen bezig hoort en ziet, kun je alleen maar concluderen dat deze Vlaamse Regering gaat strompelen tot aan de verkiezingen. Ik hoop dat het oordeel van de kiezer dan bikkelhard zal zijn. En in Nederland zijn het vandaag al verkiezingen, minister-president. Daar wordt de boerenpartij, die zich verzet tegen dat groene stikstof-extremisme en die opkomt voor de belangen van de landbouw, de grote winnaar. En de boerenpartij gaat de kiezers halen bij de christendemocraten. Laat dat een les zijn, collega's van cd&v. Hier in Vlaanderen wordt het groene extremisme in de regering vertolkt door Zuhal Demir, en worden de belangen van de boeren alleen nog maar verdedigd door het Vlaams Belang. Wij zullen voor, tijdens en na de verkiezingen blijven herhalen: stop het stikstoffundamentalisme en laat de landbouw leven. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters)
– 1511 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters, in het opschrift waarvan de commissie na de woorden "Codex Hoger Onderwijs" de woorden "van 11 oktober 2013" heeft ingevoegd.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1511/2)

– *Artikel 1 tot en met 38 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitieuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling
– 1547 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitieuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1547/2)

– *Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

– **1564 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1564/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de gevolgen van ruimtelijke uitvoeringsplannen op basis van onbetrouwbare gewestplannen

– **1603 (2022-2023) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie over het verzoekschrift over de gevolgen van ruimtelijke uitvoeringsplannen op basis van onbetrouwbare gewestplannen.

De heer De Roo, verslaggever, heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Voorzitter, ik verwijs graag naar het schriftelijk verslag, waarin we uitleggen dat we het advies van de minister hebben gevolgd. We zullen dit verslag overmaken aan de indiener van het verzoekschrift.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

ONTWERP VAN REGLEMENT VAN INTERNE ORDE VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN HET VLAAMS MENSENRECHTENINSTITUUT

Stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over het ontwerp van reglement van interne orde van de raad van bestuur van het Vlaams Mensenrechteninstituut.

Conform artikel 32 van het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut heeft de raad van bestuur een ontwerp van reglement ter goedkeuring voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Het ontwerp van reglement is voorgelegd aan de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering, die het op 7 maart 2023 heeft goedgekeurd.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, ik wou graag onze reden van onthouding al toelichten, dan moet dat straks bij de stemming niet meer gebeuren.

We hebben geen principiële probleem met het huishoudelijk reglement zoals het is voorgelegd, maar we hadden nog enkele bedenkingen waarop we geen antwoord konden krijgen omdat we moeten wachten op een latere hoorzitting. Het is vandaag de eerste dag van het Vlaams Mensenrechteninstituut. Vandaar onze onthouding op het reglement, die we straks zullen herhalen.

De voorzitter: Ik noteer die onthouding, maar we zullen bij zitten en opstaan hierover stemmen. Uw onthouding is bij deze stemming niet voorzien, maar ik zal ze noteren.

De volksvertegenwoordigers die het ontwerp van reglement wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan. (*Opmerkingen*)

De tegenproef.

Het ontwerp van reglement van interne orde van de raad van bestuur van het Vlaams Mensenrechteninstituut is aangenomen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stijn Bex, Ann De Martelaer, Johan Danen, Meyrem Almaci, Staf Aerts en An Moerenhout over de oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn – 1627 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Stijn Bex, Ann De Martelaer, Johan Danen, Meyrem Almaci, Staf Aerts en An Moerenhout over de oprichting van een geschillencommissie voor de behandeling van klachten over de toegankelijkheid bij De Lijn.

De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, op dit moment loopt er een rechtszaak van enkele rolstoelgebruikers tegen De Lijn en de Vlaamse overheid. De belangrijkste vraag daarbij is dat er een geschillencommissie voor klachten rond toegankelijkheid zou komen met een vertegenwoordiger van de rolstoelgebruikers die in die commissie vertegenwoordigd is.

De minister heeft zich daar eigenlijk al min of meer positief over uitgelaten. Om te vermijden dat er eerst zo'n hele rechtszaak moet komen en ervoor te zorgen dat we dat eigenlijk meteen kunnen oplossen, hebben wij dit voorstel van resolutie ingediend. Wij doen dat als signaal naar de mensen die deze rechtszaak hebben aangespannen, in de hoop dat wij op deze manier de vraag van die eisers kracht kunnen bijzetten, en een snelle beslissing van de minister kunnen afdwingen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ja, ik zou de collega's willen oproepen om dit voorstel van resolutie en de hoogdringendheid niet te stemmen. De minister heeft zich duidelijk uitgesproken om die geschillencommissie op te richten. Wij hebben het daar vorige week in de commissie over gehad. Collega Bex, wij hebben dat pleidooi ook volmondig ondersteund. Daarover kan geen enkel misverstand bestaan.

Ik vind het ook een vorm van fatsoenlijke parlementaire omgangsvormen dat we dingen niet puur voor de symboliek laten stemmen. Dat vind ik niet getuigen van een volwassen parlementaire werking. De minister heeft zich gecommitteerd, heeft zich verbonden, en dus laten we deze symboliek het best achterwege. Over de inhoud is er geen betwisting, is er duidelijkheid: die geschillencommissie komt er. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Dank u wel, collega Keulen, u hebt veel meer ervaring hier in dit huis dan ikzelf, en ik aanvaard dus ook wat u daar komt te zeggen.

Ik ben wel blij met uw bijzonder krachtige stellingname dat dit er absoluut moet komen, en ik zal de minister ook een vraag stellen om te zien hoe ver ze al staat met de implementering van haar engagement.

De voorzitter: Trekt u dan het voorstel van resolutie in?

Stijn Bex (Groen): Neen.

De voorzitter: Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken verwezen.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Thijs Verbeurgt, Conner Rousseau, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove over de aangekondigde verzelfstandiging van de winkels van Delhaize en het respect voor het personeel en het sociaal overleg
– 1630 (2022-2023) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Thijs Verbeurgt, Conner Rousseau, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove over de aangekondigde verzelfstandiging van de winkels van Delhaize en het respect voor het personeel en het sociaal overleg.

De heer Verbeurgt heeft het woord

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik zal het vanzelfsprekend hebben over de spoedbehandeling. Het is namelijk zo dat er een reeks van gesprekken gepland zijn tussen de sociale partners, het management en de vakbonden. Vorige week hebben we hier een debat over gehad in dit parlement, en daar hebben alle fracties zich uitgesproken over steun voor het sociaal overleg.

Gisteren is gebleken dat het management zich toch minder sympathiek opstelt ten aanzien van dat sociaal overleg. Er is volgende week dinsdag een nieuw overleg. Vandaar dus de spoed met de vraag om als parlement onze volle steun uit te spreken voor dat sociaal overleg, en aan dat management een duidelijk signaal te geven dat wij verwachten dat ze de rechten van de werknemers van Delhaize respecteren en het sociaal overleg ernstig nemen. Vandaar onze vraag tot deze spoedresolutie. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Wij vragen om te stemmen over de spoedbehandeling.

De voorzitter: Dan zullen we stemmen over de spoedbehandeling.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik meen dat men uit de vraag om te stemmen kan afleiden dat men voor gaat stemmen. Mocht dat niet zo zijn, dan denk ik dat de medewerkers van Delhaize en de vakbonden toch wel graag zouden vernemen waarom de spoed niet wordt ingeroepen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Nu zijn we al bezig over de inhoud. Dit gaat over de spoed.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Als u de spoed niet zou goedkeuren ...

De voorzitter: Laat ons geen polemiek voeren over de spoedbehandeling. Er is gevraagd om een stemming te houden. Het staat iedereen vrij om daar een inhoudelijke verklaring over af te leggen. Maar als die er niet is, is die er niet.

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan. *(Applaus bij Vooruit)*

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie verwezen.

Het incident is gesloten.

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik wens tussen te komen.

De voorzitter: Neen, mijnheer Verbeurgt, dat kan niet. U hebt zich niet onthouden. Alleen bij een onthouding kunt u een toelichting geven.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik wens mij te beroepen op artikel 50 van het reglement.

De voorzitter: Het debat is gesloten.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, op grond van artikel 50 wens ik te vragen dat dit voorstel van resolutie bij voorrang wordt toegevoegd aan de agenda van de commissie zodanig dat we het morgen nog kunnen behandelen in de commissie. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Dat kan zeker. Ik neem aan dat daar geen bezwaar tegen is.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): We gaan daarmee akkoord.

De voorzitter: Het voorstel van resolutie zal morgen bij voorrang in de commissie behandeld worden.

Het incident is gesloten.

MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg.

U kent de procedure. We kunnen de motie vandaag toevoegen aan de agenda, en ook bespreken, maar de stemming kan pas na 48 uur. In de praktijk is dat bij een volgende zitting, volgende week woensdag, waar er dan ook daadwerkelijk over kan worden gestemd.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Kan ik de bespreking nu starten? Dat bedoelt u toch?

De voorzitter: U moet het nu hebben over het voorstel tot aanvulling van de agenda. Daar gaat het over.

Indien daar straks bij zitten en opstaan een meerderheid voor is en dit punt aan de agenda wordt toegevoegd, dan zullen we het inhoudelijk behandelen.

Bespreken kan, zoals we al zeiden, indien daar een meerderheid voor is. Maar stemmen kan, voor alle duidelijkheid, niet. Dat kan pas na 48 uur, in de praktijk bij een volgende zitting, het geval zijn. *(Opmerkingen)*

Dat is de procedure. Ik kan er ook niets aan doen.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, ik wil aangeven waarom we het zouden willen bespreken, maar de bespreking blijkt uit het feit dat de procedure erin bestaat dat we vandaag automatisch de bespreking doen, als er zo'n motie wordt ingediend. En inderdaad, de stemming is volgende week, maar de bespreking gaat sowieso door. Dat voorziet het reglement. Daar moeten we, volgens mij, zelfs niet over stemmen.

De voorzitter: Voor alle duidelijkheid, en het wordt me ook nog eens bevestigd door de administratie: iemand moet dit punt op de agenda plaatsen. Dit punt stond niet op de agenda. Die motie is ter zitting ingediend. Dat betekent dat er een voorstel is tot aanvulling van de agenda, en dan moet daarover bij zitten en opstaan gestemd worden. Dan pas kunnen we de bespreking aanvatten.

Als de bespreking is beëindigd, kunnen we de stemming aanvatten. Maar die vindt pas plaats na 48 uur, zijnde de volgende zitting. Dat is de procedure. Er is er geen andere.

U mag het nu hebben over de reden waarom u vindt dat dit punt moet worden toegevoegd aan de agenda.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, ik ga dan inderdaad zeggen waarom wij vinden dat deze motie op de agenda moet komen. Wij hebben al zeer veel discussies gehad in de commissie, ook in deze plenaire vergadering, naar aanleiding van wantoestanden die er geweest zijn en nog steeds zijn in woonzorgcentra in Vlaanderen. We hebben recent ook kunnen vaststellen dat er ook heel wat financiële malversaties gebeuren, waarbij commerciële woonzorgcentra – een aantal grote groepen – winsten genereren uit de zorg die eigenlijk niet te verantwoorden zijn, niet te veroorloven zijn. We stellen vast dat er bijzonder weinig gebeurt om daarop toe te zien en we hebben dat ook al verschillende keren aangehaald, zowel hier in deze plenaire vergadering als in de commissie. Er is ook het feit dat er telkens wel een aantal woonzorgcentra op de zwarte lijst worden geplaatst, maar dat er dan zeer weinig consequenties aan worden gekoppeld. Daarnaast zien we ook een aantal grote commerciële groepen, zoals Orpea, dat zeven van de 23 woonzorgcentra op de zwarte lijst bezit, terwijl het amper 2,7 procent van de Vlaamse woonzorgcentra in bezit heeft. We stellen dan ook vast dat er echt wel een structureel probleem is bij heel wat woonzorgcentra. En het is echt tijd voor de Vlaamse Regering om daar veel strenger op toe te zien en nu eens eindelijk paal en perk te stellen aan de wantoestanden die er zijn.

Momenteel zitten we in een situatie waarbij mensen steeds meer moeten betalen voor hun woonzorgcentrum, terwijl dat geld voor een groot stuk niet naar de zorg gaat, maar de zorg net achteruitgaat in die woonzorgcentra. Ik denk dat dat redenen genoeg zijn om hier vandaag de discussie te hebben over een onderzoekscommissie, om daar nu eindelijk paal en perk aan te stellen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw ...

Katrien Schryvers (cd&v): Schryvers is het, voorzitter. *(Gelach)*

De voorzitter: Dat heb ik vandaag in de media vernomen, dat u mevrouw Schryvers bent. Wees gerust. *(Gelach)*

Katrien Schryvers (cd&v): Nu dacht ik dat u mij een andere naam ging geven. *(Gelach)*

De voorzitter: Uw reputatie gaat u voor. Maakt u zich geen zorgen, ik ken uw naam. *(Gelach)*

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, dat ouderen in woonzorgcentra kwalitatieve zorg kunnen krijgen, vinden wij natuurlijk ontzettend belangrijk. En op heel veel plaatsen, in heel veel woonzorgcentra gebeurt dat ook. Maar inderdaad, waar dat niet gebeurt of waar medewerkers niet de nodige kwalitatieve zorg verlenen, voor die woonzorgcentra of medewerkers is in ons zorgaanbod geen plek. Laat dat duidelijk zijn. Collega's, wij delen absoluut de bekommernis hierover. Die is trouwens kamerbreed. Ik denk dat die vanuit elke fractie ook wel meermaals wordt geuit, ook wanneer het ouderenbeleid wordt besproken in de commissie.

Nu, gisteren is het thema nog ruim aan bod gekomen in de commissie, en er gebeurt ook wel heel wat vanuit Vlaanderen en vanuit dit parlement. Ik denk bijvoorbeeld aan de aanbevelingen van de coronacommissie. Die commissie heeft heel veel aanbevelingen gedaan – in de negentig, dacht ik, of meer dan honderd zelfs – over de woonzorgcentra, die betrekking hebben op de kwaliteit van de woonzorgcentra en die ook stelselmatig worden uitgevoerd. Ik denk aan de resoluties die we hier vorig jaar in dit parlement nog hebben goedgekeurd over een betere kwaliteitscontrole op woonzorgcentra. Ik denk aan het voorstel van resolutie dat we vanuit de meerderheid recent hebben ingediend en dat op 28 maart op de agenda van de commissie zal komen, over een verhoogde medische veiligheid. Dat zijn allemaal initiatieven die er echt toe doen. Ik verwijs bijvoorbeeld ook naar het nieuwe Kwaliteitsdecreet dat moet zorgen voor meer responsabilisering bij organisatoren. Ik verwijs naar de voorbereiding inzake de sector specifieke transparante boekhouding. En niet langer dan gisteren is het thema nog uitvoerig in de commissie aan bod gekomen en heeft de minister ook op alle vragen een antwoord gegeven. Ze heeft ook gesuggereerd dat mevrouw Moykens naar de commissie zou komen om toelichting te geven bij de manier waarop inspecties worden gedaan en opvolging gebeurt.

Collega's, nu het beeld creëren dat er niets gebeurt, dat het parlement niet de nodige informatie zou krijgen, dat is dus niet correct. Een onderzoekscommissie is natuurlijk wel het allersterkste middel waarover een parlement beschikt. Dat mag geen doel op zich worden, denken wij.

Collega's, er zijn nog heel wat zaken die ondertussen ook in de running zijn. Collega Anaf, u hebt heel recent een voorstel van resolutie ingediend met betrekking tot de financiële stromen in de woonzorgcentra. Wij hebben in de commissie samen afgesproken dat daarover de volgende weken hoorzittingen zullen plaatsvinden. Elke fractie heeft namen van sprekers kunnen indienen. We moeten daarover nog beslissen. Op 15 februari 2023 werd hier een motie goedgekeurd die een opdracht geeft aan het Rekenhof met betrekking tot de financiële stromen, het thema dat u hier in een onderzoekscommissie wilt onderbrengen.

Collega's, mijn conclusie is dat er zeer hard wordt gewerkt aan de kwaliteit van de woonzorgcentra, zowel door de minister als door het parlement. Een onderzoekscommissie is toch wel voorbehouden voor die onderwerpen waar het duidelijk is dat bepaalde nodige informatie niet wordt verkregen. We delen absoluut de bekommernis over een goede zorg, maar er wordt hard gewerkt. Voor ons zijn er vandaag geen argumenten om daar een onderzoekscommissie voor op te richten. Wij stellen dus voor om dit niet toe te voegen aan de agenda.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Mijn collega heeft het heel uitgebreid gehad over de initiatieven die er al zijn geweest. Er was recent nog de motie tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof, om de financiering en de financiële stromen binnen de Vlaamse woonzorgcentra en groepen van Vlaamse woonzorgcentra te onderzoeken. Er komen inderdaad nog hoorzittingen aan. We hebben het ook zeer uitgebreid besproken in de commissie, naar aanleiding van een vraag van mezelf en van mevrouw Vandecasteele. De minister heeft daar heel duidelijk op geantwoord. Er komt volgende week in de commissie een gesprek met mevrouw Karine Moykens. Ik kijk daar al enorm naar uit.

Als we zien welke wantoestanden zich in bepaalde woonzorgcentra voordoen, zie ik wel gelijkenissen met wat er zich in de kinderopvang heeft afgespeeld. Dezelfde vragen komen naar boven in verband met procedures, opvolging, mogelijke tools om te kunnen ingrijpen. De minister heeft al gezegd dat men daar aan het bekijken is welke van de conclusies die wij in die onderzoekscommissie Kinderopvang hebben gemaakt, zouden kunnen worden meegenomen en vertaald naar de ouderenzorg. Het is natuurlijk geen copy-paste. We kunnen de kinderopvang natuurlijk niet volledig vergelijken met de ouderenzorg.

Ik ben alvast zeer benieuwd naar volgende week, omdat ik denk dat we eerst het debat moeten voeren met mevrouw Moykens en met Zorginspectie. We zullen daar heel wat informatie kunnen verzamelen. Afhankelijk van die informatie moeten we bekijken wat daar verder mee moet gebeuren. Om nu onmiddellijk, hier, een punt aan de agenda toe te voegen om een onderzoekscommissie op te richten, daar zijn wij ook geen voorstander van.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mag ik vragen om u te beperken tot het toevoegen aan de agenda en niet al de inhoudelijke bespreking te voeren.

Ann De Martelaer (Groen): Beste collega's, ik vind het heel belangrijk dat dit punt aan de agenda wordt toegevoegd en ik ga dat ook argumenteren.

Vorig jaar in februari overleed een kindje in de kinderopvang en iedereen was sterk verontwaardigd. Een maand later werd binnen het Vlaams Parlement een onderzoekscommissie over de veiligheid in de kinderopvang opgestart. Elk lid van dit Vlaams Parlement weet dat er ook veel problemen zijn in de woonzorgcentra. Er gaat bijna geen week voorbij zonder dat we daarover iets kunnen lezen in de media. Er zijn woonzorgcentra die onder verhoogd toezicht staan, er is een zwarte lijst, er gebeuren met kwetsbare ouderen zaken die niet oké zijn en die niet voldoen aan de kwaliteit van zorg die zij verdienen. Maar ik moet ook vaststellen dat het leven van een kind in gewicht of waarde – ik weet niet goed hoe ik het moet noemen – op een of andere manier toch lijkt te verschillen. Het leven van een kind lijkt waardevoller te zijn dan dat van een oudere. Voor mistoestanden inzake kinderopvang wordt terecht een onderzoekscommissie opgestart, maar bij mistoestanden inzake ouderenzorg wordt er getalmd. Dat bewijst ook dit getalmd, deze namiddag.

Vorig jaar, op 5 juli 2022, vroeg ik aan minister Crevits, die toen pas minister geworden was, naar haar plan van aanpak. Ik waarschuwde haar om het niet zover te laten komen dat er een onderzoekscommissie zou moeten komen omdat het totaal fout liep. Zij antwoordde dat ze een plan had, en dat ze zou vragen om dat meteen te komen voorstellen in de commissie. De mensen van Zorginspectie zouden dat plan in de commissie volledig uit de doeken doen. Wat blijkt nu, acht maanden later? Volgende week pas komt Zorginspectie naar onze commissie. Het is goed dat ze komen, maar er werd acht maanden getalmd.

In verband met de commercialisering, de winst op zorg, zou de overheid inzetten op een transparante sectorspecifieke boekhouding voor residentiële ouderenzorg.

Dat onderzoek, beste collega's, is reeds opgeleverd in 2019. Ik vraag mij af waar dat onderzoek op dit moment ligt. In welke kast, onder welke boeken, onder welk stof ligt dit onderzoek, want de wantoestanden in de groep Orpea blijven verder duren?

Beste collega's, het leven van mijn ouders, mijn grootouders, is evenveel waard als het leven van mijn kinderen en kleinkinderen. Het is echt wel tijd dat we vandaag beslissen dat er een onderzoekscommissie komt om na te gaan waar de politieke verantwoordelijkheden liggen, zodat we ook de problemen binnen deze sector kunnen oplossen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wil de vraag naar een onderzoekscommissie zeker steunen. Ik moet zeggen dat ik een akelig déjà-vugevoel heb na de problemen in de kinderopvang.

Ten eerste stel ik vast dat, zowel in de kinderopvang als in de ouderenzorg, kwaliteit van zorg bovenaan zou moeten staan. En waar is deze Vlaamse Regering vandaag mee bezig? Met het garanderen van de veiligheid, ook bij de ouderenzorg. Net zoals bij de kinderopvang zijn er opnieuw heel wat alarmsignalen dat het grondig fout loopt in de ouderenzorg. Opnieuw hoor ik de meerderheid zeggen dat ze het allemaal wel zal kunnen opvangen, dat ze het wel onder controle zal krijgen, en dat ze het gaat aanpakken. Net zoals bij de kinderopvang. En wat blijkt? Het ging niét. Het werd niet goed aangepakt en dat heeft geleid tot een onderzoekscommissie.

Ik ben inderdaad bang dat we hier opnieuw afstevenen naar een onderzoekscommissie maar dat de meerderheid het gewoon nog niet wil zien. Want het lukt niet. Ik wil de levenskwaliteit voor mensen in de ouderenzorg benadrukken, maar we zien dat er gewoon grote fouten gebeuren, zoals nu bij de woonzorgcentra van Orpea waar er blijkbaar structurele problemen zijn van veiligheid van de infrastructuur, van medicatieveiligheid en van veiligheid in het algemeen. Er is ook een tekort aan personeel, er is een gebrekkig beleid rond fixatie ... Dat zijn serieuze tekortkomingen, die ernstig genomen moeten worden en die ook snel aangepakt moeten worden. Ook hier zien we, net zoals bij de kinderopvang, dat het heel erg lang duurt eer er ingegrepen wordt. In die zin wordt het voorzorgsprincipe, dat we in de kinderopvang willen hanteren, vandaag niet toegepast in de ouderenzorg.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, u voert de bespreking ten gronde. We hebben het hier op dit moment over het al dan niet toevoegen aan de agenda.

Lise Vandecasteele (PVDA): In die zin, gezien de problemen die er vandaag zijn, denk ik dat het belangrijk is dat we dat vandaag aan de agenda toevoegen, zodat we de bespreking kunnen starten, want het is nodig. Het mag niet uitgesteld worden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ik kan ook heel kort zijn. Onze fractie steunt inderdaad ook de toevoeging aan de agenda van deze motie tot het oprichten van een onderzoekscommissie. Want laat duidelijk zijn dat gelukkig in heel wat woonzorgcentra de directie en alle medewerkers mensen zijn die elke dag het beste van zichzelf geven om de bewoners goed te verzorgen. Ook voor hen is het van belang dat er snel orde op zaken gesteld wordt en dat die onderzoekscommissie inderdaad snel van start kan gaan. Voor ons zijn er inderdaad voldoende redenen: er zijn nog genoeg cowboys in de sector actief, mensen die nalatig zijn, voorzieningen die halsstarrig weigeren zich aan de normen te

conformereren en we kunnen niet wachten tot we inderdaad in de commissie al die verschillende deelaspectjes behandelen. Want wat zien we? Er is weinig overzicht. Het gaat over de medicatie, over procedures, over financiële stromen. Het is van belang dat we die onderzoekscommissie dringend opstarten zodat we het hele plaatje kunnen aanpakken en dat we inderdaad een toekomstgericht beleid krijgen, een beleid dat vertrouwen aan onze bevolking geeft binnen onze woonzorgcentra. De bevolking heeft daar recht op. Daar zal die onderzoekscommissie zeker en vast een helende rol in spelen.

De voorzitter: Ik stel vast dat er geen eensgezindheid is over het onmiddellijk toevoegen aan de agenda. Ik verwijs naar artikel 50 van ons reglement, dat duidelijk is. We moeten dit eerst doen, hoe dan ook, altijd. Als er geen meerderheid zou zijn voor een aanvulling van de agenda, dan komt deze motie hoe dan ook op de eerstvolgende ontwerpagenda. De diensten hebben me juist verteld dat dat de ontwerpagenda van 29 maart 2023 zal zijn, maar als uw fractieleider dit maandag aan het Uitgebreid Bureau voorstelt, dan kan dat zelfs vroeger. Indien er een meerderheid voor is in het Uitgebreid Bureau, kan het punt hier volgende week ten gronde besproken worden.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dat klopt inderdaad. Ik wil me ook bij de diensten excuseren. Ik had het verkeerd begrepen. Ik zou het ondertussen nochtans moeten weten hoe het met onderzoekscommissies zit. Maar het is inderdaad zoals u het zegt. Dan hoop ik dat we het heel snel kunnen bespreken. Ik hoop volgende week al, maar ten laatste binnen twee weken.

De voorzitter: Misschien is er toch een meerderheid?

Hannes Anaf (Vooruit): Uiteraard, maar die hoop had ik al een klein beetje laten varen.

De voorzitter: Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot aanvulling van de agenda.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is niet aangenomen. Dan verwijzen we deze motie naar de ontwerpagenda van 29 maart 2023 behoudens een ander voorstel van de Vooruitfractie, en dan zal het Uitgebreid Bureau daarover verder beslissen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters)
– 1511 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Wat mijn stemgedrag betreft, maakt het niet zo'n verschil, maar ik heb een stemafsprak met collega Orry Van de Wauwer.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik wil een dubbele verklaring geven voor mijn onthouding. Ik heb een stemafsprak met collega Perdaens, maar wij onthouden ons als fractie ook vanwege het feit dat heel veel zaken geregeld worden bij uitvoeringsbesluiten. En daar zijn wij het niet mee eens.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitieuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling – 1547 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitieuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit – 1564 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 maart 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 17.39 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Robrecht Bothuyne, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Kurt Vanryckeghem: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Liesbeth Homans, Chris Steenwegen, Bart Tommelein: familieverbindingen;

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, Celia Groothedde, Ilse Malfroot, An Moerenhout, Stefaan Sintobin, Orry Van de Wauwer: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Stijn Bex, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters,

Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors,

Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle